

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS SPRENDIMŲ, SUSIJUSIŲ SU VEŽIMO TAKSI PASLAUGŲ TEIKIMU VILNIAUS MIESTE, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2014 m. spalio 22 d. Nr. 2S-10/2014

Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2014 m. spalio 22 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės (toliau – ir Savivaldybė) sprendimų, susijusių su vežimo taksi paslaugų teikimu Vilniaus mieste, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Konkurencijos taryba 2012 m. gruodžio 7 d. nutarimu Nr. 1S-166 pradėjo tyrimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų, susijusių su vežimo taksi paslaugų teikimu Vilniaus mieste, atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams¹.

(3) Tyrimas pradėtas įvertinus pareiškėjo UAB „FSOFT“ (kodas 301687689, registracijos adresas Visorių g. 8, Vilnius; toliau – ir Pareiškėjas) 2012 m. lapkričio 12 d. skunde² pateiktą ir Konkurencijos tarybos papildomai surinktą informaciją, susijusią su Savivaldybės sprendimais viešosios įstaigos „Vilnius veža“ (kodas 302765265, registracijos adresas Justiniškių g. 14, Vilnius; toliau – VšĮ „Vilnius veža“) ir savivaldybės įmonės „Susisiekimo paslaugos“ (kodas 124644360, registracijos adresas Žolyno g. 15, Vilnius, toliau – SĮ „Susisiekimo paslaugos“) atžvilgiu.

(4) Tyrimas pratęstas Konkurencijos tarybos 2013 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 1S-62, 2013 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 1S-92, 2013 m. lapkričio 5 d. nutarimu Nr. 1S-155 bei 2014 m. vasario 4 d. nutarimu Nr. 1S-18/2014³.

(5) Konkurencijos taryba tyrimą atliko, siekdama įvertinti, ar įvairūs Savivaldybės sprendimai privilegijavo VšĮ „Vilnius veža“ ir SĮ „Susisiekimo paslaugos“ kitų keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi veikla Vilniaus mieste užsiimančių ūkio subjektų atžvilgiu, sudarė skirtingas konkurencijos sąlygas šiems ūkio subjektams ir tuo pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus.

(6) Tyrimo metu dėl informacijos pateikimo Konkurencijos taryba kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybę, Pareiškėją, VšĮ „Vilnius veža“, SĮ „Susisiekimo paslaugos“, vežimo taksi paslaugas Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje teikiančius ūkio subjektus ir jiems atstovaujančias asociacijas, taip pat kitus ūkio ir viešojo administravimo subjektus.

(7) Konkurencijos taryba taip pat nagrinėjo teisės aktų, reglamentuojančių keleivių vežimą lengvaisiais automobiliais taksi, įskaitant Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso, Keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 3-80 „Dėl keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi

¹ Bylos 1 tomas, 116-117 lapai.

² 2014 m. lapkričio 12 d. UAB „FSOFT“ skundas „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės sprendimo dalyvauti VšĮ „Vilnius veža“ bei kitų su šiuo sprendimu susijusių Vilniaus miesto savivaldybės veiksmų“ (bylos 1 tomas, 1-115, 120-128 lapai).

³ Bylos 2 tomas, 62, 74, 188, 189-190 lapai.

taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Keleivių vežimo taksi taisyklės), ir kitų nagrinėjamu atveju taikytinų teisės aktų nuostatas.

1. Keleivių vežimo taksi reglamentavimas

(8) Kelių transporto kodekso 2 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad lengvasis automobilis taksi – motorinė kelių transporto priemonė, skirta keleiviams ir bagažui vežti, turinti, įskaitant vairuotojo vietą, ne daugiau kaip 7 sėdimas vietas, įrengtą taksometrą bei atpažinimo ženklą – plafoną ir atitinkanti lengviesiems automobiliams taksi keliamus techninius reikalavimus.

(9) Pagal Keleivių vežimo taksi taisyklių 7.3 punktą taksi paslauga laikomas keleivio ir bagažo vežimas taksi, keleivio laukimas esant įjungtam taksometrui, važiavimas pagal taksi užsakymą, keleivių laukimas taksi stotelėje. Vadovaujantis šių taisyklių 9 punktu, taksi privalo:

- (a) atitikti Techninius motorinių transporto priemonių ir jų priekabų reikalavimus, patvirtintus Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 2B-290 „Dėl techninių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų reikalavimų“;
- (b) turėti taksi salono priekyje keleiviams gerai matomoje vietoje įrengtą, vežėjo vardu įregistruotą, techniškai tvarkingą, metrologiškai patikrintą, turintį nustatytą patikros žymenį taksometrą;
- (c) turėti pramoniniu būdu pagamintą ženklą – plafoną su užrašu TAKSI, kuris turi būti nuimtas eksploatuojant automobilį, kai juo neteikiamos taksi paslaugos;
- (d) būti apipavidalintas pagal Keleivinio kelių transporto priemonių apipavidalinimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 1998 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 55 „Dėl keleivinio kelių transporto priemonių apipavidalinimo nuostatų patvirtinimo“, reikalavimus.

(10) Keleivių vežimo taksi taisyklių 18 ir 19 punktuose nurodyta, kad taksi vežamų keleivių skaičius negali būti didesnis kaip automobilio gamintojo nustatytas sėdimų vietų keleiviams skaičius, o keleiviai į taksi priimami taksi stotelėse arba ten, kur sustoti nedraudžia Kelių eismo taisyklės. Vairuotojas privalo vežti keleivį į jo pageidaujamą vietą trumpiausiu keliu arba paties keleivio nurodytu maršrutu. Savo iniciatyva imti bendrakeleivius į užimtą taksi vairuotojui draudžiama. Bendrakeleiviai į užimtą taksi gali būti paimti tik pirmajam keleiviui paprašius (Keleivių vežimo taksi taisyklių 22 punktas).

(11) Pagal Kelių transporto kodekso 16 straipsnio 3 dalį keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi tarifus nustato vežėjas, apie nustatytus tarifus informuoja savivaldybių institucijas arba jų įgaliotas įstaigas ir juos skelbia Keleivių vežimo taksi taisyklėse nustatyta tvarka. Keleivių vežimo taksi taisyklių 28 punktas numato, kad vežimo taksi tarifus sudaro: vienkartinis mokestis už įsėdimą, tarifas už nuvažiuoto kelio 1 km, tarifas už prastovą laukiant kliento arba jį aptarnaujant ir tarifas už taksi iškvietimą. Pagal šių taisyklių 32 punktą, vairuotojai privalo laikytis vežėjo nustatytų tarifų, o užmokestį iš keleivių už vežimą taksi turi imti tik pagal taksometro parodymus.

(12) Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, kiti įstatymai ir teisės aktai savivaldybėms priskiria įvairaus pobūdžio funkcijų vykdymą, įskaitant ir kompetenciją keleivių vežimo taksi srityje. Kelių transporto kodekso 4 straipsnio 3 dalis įtvirtina, kad savivaldybių institucijos arba jų įgaliotos įstaigos valdo ir organizuoja keleivių vežimą lengvaisiais automobiliais taksi bei pagal savo kompetenciją leidžia vežėjams privalomus teisės aktus.

(13) Pagal Kelių transporto kodekso 18 straipsnio 12 dalį keleivių vežimo taksi veiklą galima vykdyti tik turint leidimą, kurį Susisiekimo ministerijos nustatyta tvarka išduota, galiojimą sustabdo, leidimo galiojimo sustabdymą ar leidimo galiojimą naikina savivaldybės, kurios teritorijoje keleiviai bus vežami lengvaisiais automobiliais taksi, vykdomosios institucijos, Susisiekimo ministerijos nustatyta tvarka. Leidimai išduodami vežėjams, pageidaujantiems verstis keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi veikla ir turintiems lengvuosius automobilius, atitinkančius Susisiekimo ministerijos ar jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus. Kiekvienam lengvajam automobiliui išduodamas atskiras leidimas.

(14) Leidimų vežti keleivius lengvaisiais automobiliais taksi išdavimo, jų galiojimo sustabdymo ir galiojimo sustabdymo panaikinimo tvarką, taip pat leidimų panaikinimo tvarką nustato Leidimų vežti keleivius lengvaisiais automobiliais taksi išdavimo taisyklės, patvirtintos susisiekimo ministro 2011 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 3-768 „Dėl Leidimų vežti keleivius lengvaisiais automobiliais taksi išdavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Leidimų išdavimo taisyklės).

(15) Keleivių vežimo taksi taisyklių 17 punkte patikslinta, kad teikti taksi paslaugas galima tik leidimą vežti keleivius taksi išdavusios savivaldybės teritorijoje. Leidžiama nuvežti keleivius į bet kurią Lietuvos Respublikos vietą, tačiau draudžiama teikti taksi paslaugas (išskyrus keleivio laukimą su įjungtu taksometru) kitos savivaldybės teritorijoje, išskyrus atvejus, kai miesto ir šio miesto rajono savivaldybių institucijos dėl to susitaria.

(16) Vadovaujantis Kelių transporto kodekso 13 straipsnio 1 ir 2 dalių bei Keleivių vežimo taksi taisyklių 43 punkto nuostatomis, savivaldybių institucijų ar jų įgaliotų įstaigų kontrolės tarnybos atlieka valstybinę kelių transporto kontrolę. Kelių transporto kodekso 14 straipsnio 4 dalyje bei Keleivių vežimo taksi taisyklių 43 punkte nurodyti savivaldybės institucijų arba jų įgaliotų įstaigų keleivių vežimo taksi kontrolės įgaliojimai – prižiūrėti, kaip vežėjai laikosi teisės aktuose nustatytų reikalavimų, kontroliuoja, ar vežėjai tinkamai tuos reikalavimus vykdo, įgyvendina kitas priemones, užtikrinančias tinkamą teisės aktų reikalavimų laikymąsi ir mažinančias galimų pažeidimų skaičių. Pavyzdžiui, savivaldybių institucijų arba jų įgaliotų įstaigų kelių transporto kontrolės tarnybų pareigūnai turi teisę savo ir gretimų savivaldybių teritorijose sustabdyti ir tikrinti lengvuosius automobilius taksi ir šių priemonių ekipažo dokumentus, tarp jų keleiviams ir bagažui vežti privalomus dokumentus. Kontrolės teisę turintys pareigūnai, nustatę pažeidimus, turi teisę uždrausti transporto priemonei toliau važiuoti ir laikinai paimiti transporto priemonės registravimo dokumentą, kol bus pašalinti pažeidimai, taip pat gauti iš keleivių reikalingus paaiškinimus raštu ir (ar) žodžiu.

(17) Vadovaujantis Kelių transporto kodekso 18 straipsnio 12 dalimi, nustatius, kad pažeisti Keleivių vežimo taksi taisyklių reikalavimai, lengvasis automobilis, kuris įrašytas leidime, neatitinka nustatytų reikalavimų, leidimo galiojimas sustabdomas ir vežėjui nustatomas ne trumpesnis kaip 30 darbo dienų terminas trūkumams pašalinti. Jei per nustatytą terminą nepanaikinamos priežastys, dėl kurių buvo sustabdytas leidimo galiojimas, leidimo galiojimas panaikinamas.

(18) Apibendrinant teisės aktų nuostatas, konstatuotina, kad keleivių vežimas lengvaisiais automobiliais taksi yra ūkinė veikla, kurią reguliuoja, organizuoja ir prižiūri savivaldybės.

(19) Vilniaus miesto savivaldybė iki 2013 m. sausio 11 d. buvo išdavusi 1516 galiojančių leidimų vežti keleivius lengvaisiais automobiliais taksi⁴. Didžioji dalis leidimų vežti keleivius taksi Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje buvo išduota fiziniams asmenims. Pagrindinės vežėjos įmonės yra: VŠĮ „Vilnius veža“, UAB „FSOFT“, UAB „Romerta plus“, UAB „KABLASTA“, UAB „EKIPAŽAS“, UAB „REMCAR“, UAB „SIMTAKSA IR KO“, UAB Taksona, UAB „TAKSODROMAS“, UAB Dallis, UAB „SDKE“, UAB „ERELIO AKIS“, UAB „Greitvila plus“, UAB „KORTESA“, UAB „Eurotaksi“, UAB „Vakim“, UAB „KOBLA plus“, UAB „Sidabrinis ratas“, UAB „ARTAKSA“, UAB „TAKSUVA“, UAB TAXILITA, UAB „EDANGĖ“, UAB Passenger Ground Services, UAB „MŪSŲ TAKSI“, UAB „VIP TAK“, UAB „Avenlita“, UAB „SAUDA“, IĮ „JULDINA“, STANDART TAKSI, UAB.

2. Vilniaus miesto savivaldybės sprendimai, susiję su VŠĮ „Vilnius veža“

(20) Konkurencijos taryba nustatė, kad Vilniaus miesto savivaldybė priėmė ne tik sprendimus keleivių vežimo taksi paslaugų priežiūros ir organizavimo srityje, kaip tai numato Kelių transporto kodeksas ir kiti teisės aktai, tačiau taip pat ir sprendimus, susijusius su ūkio subjekto – VŠĮ „Vilnius veža“ – steigimu keleivių vežimo taksi paslaugoms teikti ir šio ūkio subjekto vykdoma ūkine veikla.

⁴ Bylos 4 tomas, 130-199 lapai; bylos 5 tomas, 1-18 lapai.

2.1. Savivaldybės sprendimai steigti VšĮ „Vilniaus veža“

(21) Vilniaus miesto savivaldybės taryba 2012 m. kovo 21 d. sprendimu Nr. 1-496 „Dėl dalyvavimo steigiant viešąją įstaigą „Vilnius veža“ (toliau - Sprendimas steigti VšĮ „Vilnius veža“), nusprendė dalyvauti steigiant VšĮ „Vilnius veža“ (1 punktas)⁵.

(22) Vadovaujantis VšĮ „Vilnius veža“ įstatu⁶, kuriems buvo pritarta Sprendimu steigti VšĮ „Vilnius veža“, 5 punktu numatyti pagrindiniai VšĮ „Vilnius veža“ veiklos tikslai yra tenkinti Vilniaus miesto gyventojų ir sostinės svečių susisiekimo poreikius, teikiant visuomenei naudingas keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas, rūpintis įstaigos valdymu, veiklos užtikrinimu ir plėtra (pritraukiant privatų kapitalą), sutvarkyti tokių paslaugų teikimo infrastruktūrą.

(23) VšĮ „Vilnius veža“ įstatu 6 punkte nurodytos VšĮ „Vilnius veža“ veiklos sritys apima, bet neapsiriboja keleivių, vykstančių vietinio ir tolimojo susisiekimo taksi maršrutais, aptarnavimu, skambučių centro paslaugų teikimu, keleivių aptarnavimo infrastruktūros diegiant modernias technologijas ir propaguojant ekologišką transportą sukūrimu, neįgaliųjų keleivių pervežimo paslaugų organizavimu, automobilių nuomos paslaugų teikimu. Pagal VšĮ „Vilnius veža“ įstatu 7 punktą, savo tikslams pasiekti VšĮ „Vilnius veža“, verčiasi įstatymų nedraudžiama ūkine ir komercine veikla, kuri apima ir taksi veiklą, kitą, niekur nepriskirtą, keleivinį sausumos transportą, automobilių stovėjimo aikštelių eksploatavimą ir kitų transportui būdingų paslaugų veiklą.

(24) Vilniaus miesto savivaldybė ir UAB „Vilniaus viešasis transportas“ (toliau kartu – steigėjai) 2012 m. balandžio 2 d. sudarė VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartį Nr. 14-287⁷ (toliau – VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartis). VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutarties 6 punktas numato, kad VšĮ „Vilnius veža“ steigiamą neribotam laikui. VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutarties 9 ir 10 punktuose nurodyti įstaigos veiklos tikslai bei veikos sritys ir rūšys iš esmės atitinka nurodytus VšĮ „Vilnius veža“ įstatu 6 ir 7 punktuose.

(25) Pagal VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutarties 12 punktą, Vilniaus miesto savivaldybė įsipareigojo įnešti 500 000 Lt steigiamąjį įnašą dalininkų kapitalui suformuoti. UAB „Vilniaus viešasis transportas“, be kita ko, įsipareigojo įnešti 10 000 Lt steigiamąjį įnašą dalininkų kapitalui suformuoti, apmokėti visas VšĮ „Vilnius veža“ steigimo išlaidas bei įstatymų nustatyta tvarka ir terminais atlikti visus veiksmus, reikalingus tinkamai įregistruoti VšĮ „Vilnius veža“ Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre (VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutarties 13 punktas). Vadovaujantis VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutarties 15 punktu abiem steigėjams viso priklauso 100 balsų – 51 balsas priklauso Vilniaus miesto savivaldybei, o 49 balsai – UAB „Vilniaus viešasis transportas“.

(26) Sprendimo steigti VšĮ „Vilnius veža“ projekto 2012 m. vasario 28 d. aiškinamajame rašte nurodyta, kad įstaiga kuriama siekiant tenkinti Vilniaus miesto gyventojų ir sostinės svečių susisiekimo poreikius, teikiant visuomenei naudingas keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas, plėsti šių paslaugų teikimą, sutvarkyti taksi paslaugų teikimo infrastruktūrą įkuriant vieningą skambučių centrą šioje sistemoje norintiems dirbti taksistams, mokėti skaidrų darbo užmokestį, organizuoti neįgaliųjų keleivių pervežimo, taip pat automobilių nuomos paslaugas⁸.

(27) Dėl VšĮ „Vilnius veža“ įsteigimo paskatų Vilniaus miesto savivaldybė Konkurencijos tarybai taip pat paaiškino, kad Savivaldybės darbuotojams kartu su policijos ir mokesčių inspekcijos atstovais reidų metu tikrinant taksi įmonių vairuotojus bei vežėjus buvo nuolat nustatomi teisės aktų pažeidimai. 2011 m. spalio 20 d. pasitarimo pas Vilniaus miesto savivaldybės merą metu buvo paminėta, kad daugelis taksi įmonių veikia nelegaliai, o kovoti su jomis yra sudėtinga, todėl buvo pasiūlyta įsteigti miesto taksi kompaniją ir įkurti taksi iškviatimo centrą. Be to, 2012 m. VMI, atlikusi kratas bendrovėse, teikiančiose keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas, nustatė

⁵ Bylos 1 tomas, 14 lapas.

⁶ Bylos 1 tomas, 15-22 lapai.

⁷ Bylos 4 tomas, 11-14 lapai.

⁸ Bylos 4 tomas, 10 lapas.

daugybę pažeidimų, įmonių veikla buvo sustabdyta, areštuotos transporto priemonės, sutrikdytas dispečerinių darbas⁹.

(28) Įvertinusi šias aplinkybes Konkurencijos taryba nustatė, kad VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo tikslas ir pagrindinė ūkinė veikla yra keleivių vežimas lengvaisiais automobiliais taksi.

(29) Nors VŠĮ „Vilnius veža“ įstatų 6.4 punkte kaip viena iš įstaigos veiklos sričių nurodytas neįgaliųjų keleivių pervežimo paslaugų organizavimas, VŠĮ „Vilnius veža“ paaiškino Konkurencijos tarybai, kad neturi taksi automobilių, pritaikytų vežti keleivius su negalia, specialiai neįgaliesiems paslaugų neteikia ir neturi duomenų apie tai, ar neįgalieji naudojami vežimo taksi paslaugomis. VŠĮ „Vilnius veža“ pažymėjo, kad turi teisę verstis veikla, numatyta VŠĮ „Vilnius veža“ įstatų 6 punkte, tačiau praktikoje įgyvendina ne visas veiklas¹⁰. Vilniaus miesto savivaldybė Konkurencijos tarybai nurodė, kad nėra pateikusi konkrečių įpareigojimų VŠĮ „Vilnius veža“ teikti vežimo taksi paslaugas keleiviams su negalia ir tai yra tik galima VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos sritis, bet ne prievolė. Be to, VŠĮ „Vilnius veža“ turimos transporto priemonės nepritaikytos tokio pobūdžio vežimams¹¹.

(30) Taigi, Vilniaus miesto savivaldybė, priimdama Sprendimą steigti VŠĮ „Vilnius veža“ ir sudarydama VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartį, įsteigė ūkio subjektą teikiančią keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas. Tačiau Savivaldybės sprendimai ir veiksmai tuo neapsiribojo ir ji priėmė kitų sprendimų ir atliko veiksmų, susijusių su VŠĮ „Vilnius veža“ vykdoma ūkine veikla.

2.2. Savivaldybės sprendimai dėl lėšų skyrimo ir turto perdavimo VŠĮ „Vilnius veža“

(31) Konkurencijos taryba nustatė, kad Vilniaus miesto savivaldybė priėmė sprendimus, turinčius įtakos VŠĮ „Vilnius veža“ vykdomos ūkinės veiklos sąlygoms, nors analogiškų sprendimų nepriėmė kitų, su VŠĮ „Vilnius veža“ konkuruojančių, ūkio subjektų atžvilgiu.

(32) Kaip jau buvo minėta, Vilniaus miesto savivaldybė jau Sprendimu steigti VŠĮ „Vilnius veža“ skyrė lėšų ir kito turto įstaigos veiklos pradžia. Sprendimo steigti VŠĮ „Vilnius veža“ 6 ir 7 punktais:

- (a) Savivaldybės administracijos direktorius buvo įgaliotas perduoti VŠĮ „Vilnius veža“ pagal panaudos sutartį Savivaldybei nuosavybės teise priklausančius automobilius bei priimti kitus su perdavimu susijusius sprendimus;
- (b) Savivaldybės administracijos Ekonomikos ir investicijų departamentui pavesta įmokėti 500 000 Lt piniginių įnašą, numatytą VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartyje.

(33) Taigi, Savivaldybė skyrė 500 000 Lt steigiamąjį įnašą VŠĮ „Vilnius veža“ veiklai pradėti. Vis dėlto, nors pagal Sprendimo steigti VŠĮ „Vilnius veža“ 6 punktą, Savivaldybės administracijos direktorius buvo įgaliotas perduoti VŠĮ „Vilnius veža“ pagal panaudos sutartį Savivaldybei nuosavybės teise priklausančius automobilius, minėti automobiliai nebuvo perduoti¹².

(34) Konkurencijos taryba nustatė, kad Vilniaus miesto savivaldybė ir kitais sprendimais prisidėjo prie VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos gerinimo: skyrė dotacijas ir perdavė jai priklausančią turtą.

(35) Pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis VŠĮ „Vilnius veža“ 2012 m. patyrė 275 051 Lt nuostolį¹³.

(36) 2013 m. gegužės 9 d. Savivaldybės administracijos Ekonomikos ir investicijų departamentas (toliau – Ekonomikos ir investicijų departamentas) ir VŠĮ „Vilnius veža“ sudarė Dotacijos iš Savivaldybės biudžeto skyrimo sutartį Nr. A-72-780(2.8.2.33-EK8)¹⁴ (toliau – 2013 m.

⁹ 2012 m. gruodžio 6 d. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-85718 (3.3.10.3-EM4) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 4 tomas, 4 lapas).

¹⁰ 2014 m. vasario 28 d. VŠĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-25 „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 3 tomas, 1 lapas).

¹¹ 2014 m. kovo 18 d. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-22998/14(3.3.10.3-EM4) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 6 tomas, 37 lapas).

¹² 2014 m. kovo 18 d. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-22998/14(3.3.10.3-EM4) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 6 tomas, 38 lapas).

¹³ VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos rezultatų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis (bylos 2 tomas, 131 lapas).

¹⁴ Bylos 3 tomas, 26-28 lapai.

dotacijų sutartis). 2013 m. dotacijų sutartis sudaryta vadovaujantis Kelių transporto kodekso 4 straipsnio 3 dalimi, kurioje numatyta, kad savivaldybių institucijos arba jų įgaliotos įstaigos valdo ir organizuoja keleivių vežimą vietinio susisiekimo maršrutais ir lengvaisiais automobiliais taksi. Dotacijos sutartis, kaip nurodyta jos 11 punkte, galiojo iki einamųjų metų, t. y. 2013 m., gruodžio 31 d.

(37) 2013 m. dotacijų sutarties 2.1 punktu Ekonomikos ir investicijų departamentas įsipareigojo VšĮ „Vilnius veža“ veiklai finansuoti skirti iki 400 000 Lt. Lėšos turėjo būti suteikiamos pagal 2013 m. dotacijų sutarties priedą Nr. 1 – VšĮ „Vilnius veža“ 2013 m. išlaidų sąmatą (toliau – 2013 m. išlaidų sąmata)¹⁵. Pagal 2013 m. išlaidų sąmatą:

- (a) 110 000 Lt numatyta darbo užmokesčiui ir mokesčiams;
- (b) 30 000 Lt – patalpų einamajam remontui;
- (c) 200 000 Lt – transporto priemonių įsigijimui;
- (d) 40 000 Lt – dispečerinės steigimui;
- (e) 20 000 Lt – kompiuterinės įrangos įsigijimui.

(38) 2013 m. liepos 11 d. VšĮ „Vilnius veža“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Finansų departamento Apskaitos skyriui (toliau – Apskaitos skyrius) pateikė paraišką gauti lėšų pagal 2013 m. dotacijų sutartį¹⁶. Savivaldybės administracija 400 000 Lt sumą pervedė VšĮ „Vilnius veža“ 2013 m. gegužės 20 d. ir 2013 m. liepos 18 d. pavedimais¹⁷.

(39) 2013 m. gruodžio 5 d. Ekonomikos ir investicijų departamentas ir VšĮ „Vilnius veža“ sudarė susitarimą Nr. A72-1755(2.8.2.23-EK8) prie 2013 m. dotacijų sutarties¹⁸ (toliau – Papildomas susitarimas Nr. 1), kuriuo Ekonomikos ir investicijų departamentas įsipareigojo VšĮ „Vilnius veža“ veiklai finansuoti skirti iki 500 000 Lt, t. y. padidinti VšĮ „Vilnius veža“ skiriamų lėšų sumą 100 000 Lt.

(40) 2013 m. gruodžio 5 d. VšĮ „Vilnius veža“ pateikė Apskaitos skyriui paraišką gauti lėšų pagal Papildomą susitarimą Nr. 1¹⁹. Savivaldybės administracija 100 000 Lt sumą pervedė VšĮ „Vilnius veža“ 2013 m. gruodžio 10 d.²⁰

(41) 2013 m. gruodžio 19 d. Ekonomikos ir investicijų departamentas ir VšĮ „Vilnius veža“ sudarė susitarimą Nr. A72-1893(2.8.2.33-EK8) prie 2013 m. dotacijų sutarties²¹ (toliau – Papildomas susitarimas Nr. 2), kuriuo Ekonomikos ir investicijų departamentas įsipareigojo VšĮ „Vilnius veža“ veiklai finansuoti skirti iki 600 000 Lt, t. y. padidinti VšĮ „Vilnius veža“ skiriamų lėšų sumą dar 100 000 Lt.

(42) Šiuo atveju VšĮ „Vilnius veža“ paraišką gauti lėšų pagal Papildomą susitarimą Nr. 2 Apskaitos skyriui pateikė vieną dieną prieš šio susitarimo sudarymą, t. y. 2013 m. gruodžio 18 d.²² Savivaldybės administracija 100 000 Lt sumą VšĮ „Vilnius veža“ pervedė 2013 m. gruodžio 23 d.²³

(43) 2014 m. vasario 4 d. Ekonomikos ir investicijų departamentas ir VšĮ „Vilnius veža“ sudarė Dotacijos iš savivaldybės biudžeto skyrimo sutartį Nr. A72-206/14(2.8.2.33-EK8)²⁴ (toliau – 2014 m. dotacijų sutartis). 2014 m. dotacijų sutarties 2.1 punktu Ekonomikos ir investicijų departamentas įsipareigojo VšĮ „Vilnius veža“ veiklai finansuoti skirti iki 500 000 Lt. Lėšos suteikiamos pagal 2014 m. dotacijų sutarties priedą Nr. 1 – VšĮ „Vilnius veža“ skiriamų lėšų sąmatą (toliau – 2014 m. išlaidų sąmata)²⁵. Pagal 2014 m. išlaidų sąmatą:

¹⁵ Bylos 3 tomas, 11 lapas.

¹⁶ Bylos 3 tomas, 16-17 lapai.

¹⁷ Bylos 3 tomas, 7 lapas.

¹⁸ Bylos 3 tomas, 11a-12 lapai.

¹⁹ Bylos 3 tomas, 18-19 lapai.

²⁰ Bylos 3 tomas, 8 lapas.

²¹ Bylos 3 tomas, 12a-13 lapai.

²² Bylos 3 tomas, 20-21 lapai.

²³ Bylos 3 tomas, 9 lapas.

²⁴ Bylos 3 tomas, 29-31 lapai.

²⁵ Bylos 3 tomas, 32 lapas.

- (a) 172 103,89 Lt numatyta darbo užmokesčiui ir mokesčiams;
- (b) 160 825,11 Lt – transporto priemonių įsigijimui;
- (c) 158 601 Lt – automobilių draudimo išlaidoms;
- (d) 8 470 Lt – audito paslaugoms.

(44) Pagal 2014 m. dotacijos sutarties 11 punktą, ši sutartis galioja iki 2014 m. gruodžio 31 d.

(45) 2014 m. vasario 5 d. VŠĮ „Vilnius veža“ Apskaitos skyriui pateikė paraišką gauti lėšų pagal 2014 m. dotacijų sutartį²⁶.

(46) Įvertinusi šias aplinkybes Konkurencijos taryba nustatė, kad be 2012 m. skirto 500 000 Lt steigiamojo įnašo, Vilniaus miesto savivaldybė nuo 2013 m. gegužės mėn. iki 2014 m. vasario mėn. papildomai skyrė VŠĮ „Vilnius veža“ veiklai finansuoti ne mažiau kaip 1 100 000 Lt dotacijų. Konkurencijos taryba nenustatė, kad Savivaldybė skyrė dotacijų ar kitokią finansinę paramą kitų keleivių vežimo taksi paslaugas teikiančių ūkio subjektų veiklai finansuoti.

(47) VŠĮ „Vilnius veža“ Konkurencijos tarybai paaiškino, kad įstaiga yra ne pelno siekianti organizacija, įsteigta kokybiškoms viešosioms paslaugoms teikti, tenkinti Vilniaus miesto gyventojų ir miesto svečių interesus bei gerinti miesto įvaizdį. Nurodė, kad Vietos savivaldos įstatymo 50 straipsnio 3 dalis numato kad savivaldybių biudžetų lėšos gali būti naudojamos tik savivaldybių funkcijoms: savivaldybių tarybų patvirtintoms socialinėms ir ekonominėms, kitoms programoms įgyvendinti, savivaldybių biudžetinėms įstaigoms išlaikyti ir viešųjų paslaugų teikimui organizuoti. VŠĮ „Vilnius veža“ teigimu, Vilniaus miesto savivaldybės taryba, tvirtindama savivaldybės biudžetą, remdamasi šia Vietos savivaldos įstatymo nuostata, biudžete numato lėšas viešųjų paslaugų teikimui organizuoti²⁷.

(48) 2013 m. gegužės 21 d. Savivaldybės administracijos direktorius priėmė įsakymą Nr. 30-1208 „Dėl baldų perdavimo viešajai įstaigai „Vilnius veža“ pagal panaudos sutartį“ (toliau – Sprendimas perduoti baldus)²⁸, kurio 1 punktas numatė, kad panaudos sutartimi VŠĮ „Vilnius veža“ penkeriems metams neatlygintinai naudotis perduoti Savivaldybei nuosavybes teise priklausantys baldai²⁹.

2.3. Savivaldybės sprendimai, mažinantys VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos išlaidas

(49) Konkurencijos taryba nustatė, kad Vilniaus miesto savivaldybė savo sprendimais prisidėjo prie VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos išlaidų mažinimo, išnuomojusi įstaigos veiklai reikalingas patalpas, leidusi įskaityti remonto išlaidas į nuomos mokesį ir sudarydama galimybę VŠĮ „Vilnius veža“ viešųjų pirkimų procedūras atlikti Savivaldybės pagalba.

2.3.1. Leidimas išnuomoti patalpas ne konkurso būdu

(50) Savivaldybės administracijos direktorius priėmė 2012 m. rugsėjo 14 d. įsakymą Nr. 30-1807 „Dėl leidimo UAB „Vilniaus viešasis transportas“ išnuomoti negyvenamąsias patalpas“³⁰ (toliau – Sprendimas išnuomoti patalpas). Šiuo įsakymu UAB „Vilniaus viešasis transportas“ buvo leista išnuomoti jai nuosavybės teise priklausančias administracines patalpas (158,63 kv. m negyvenamosios patalpos pastate, esančiame Justiniškių g. 14, Vilniuje) ne konkurso būdu penkeriems metams VŠĮ „Vilnius veža“ administracinei veiklai, nustatant 1 kv. m nuomos kainą – 5,50 Lt (be PVM) per mėnesį.

(51) 2012 m. rugsėjo 25 d. UAB „Vilniaus viešasis transportas“ ir VŠĮ „Vilnius veža“ sudarė Ne gyvenamųjų patalpų nuomos sutartį Nr. 48-A.2012/493 (toliau – Nuomos sutartis)³¹.

²⁶ Bylos 3 tomas, 22-23 lapas.

²⁷ 2014 m. vasario 28 d. VŠĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-25 „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 3 tomas, 2 lapas).

²⁸ Bylos 3 tomas, 76-77 lapai.

²⁹ Savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr. 30-1208 priedas „VŠĮ „Vilnius veža“ pagal panaudos sutartį perduodamų baldų sąrašas (bylos 3 tomas, 33 lapas).

³⁰ Bylos 5 tomas, 169 lapas.

³¹ Bylos 4 tomas, 16-21 lapai.

(52) Savivaldybė paaiškino, kad vadovaujantis Negyvenamųjų pastatų, statinių ir patalpų bei kito ilgalaikio materialiojo turto nuomos viešo, uždarojo ir ne konkurso būdu nuostatų, patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2004 m. liepos 14 d. sprendimu Nr. 1-467 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto nuomos bei panaudos“ (toliau – Savivaldybės turto nuomos nuostatai)³², 2 punktu, jos kontroliuojamos įmonės, įstaigos ir organizacijos, turinčios savo balanse ilgalaikio materialiojo turto ir norėdamos jį išnuomoti, teikia jų sąrašus Vilniaus miesto savivaldybės negyvenamųjų ir gyvenamųjų pastatų bei patalpų komisijai (toliau – Savivaldybės patalpų komisija), siūlydamos nuomos kainą (pradinę nuomos kainą), nuomos būdą, naudojimo paskirtį ir kitas sąlygas. VŠĮ „Vilnius veža“ klausimas dėl patalpų išnuomavimo ne konkurso būdu svarstytas Savivaldybės patalpų komisijos posėdyje³³.

2.3.2. Leidimas remonto išlaidas įskaityti į nuomos mokesčių

(53) 2013 m. kovo 8 d. Savivaldybės administracijos direktorius priėmė įsakymą Nr. 30-636 „Dėl leidimo UAB „Vilniaus viešasis transportas“ viešosios įstaigos „Vilnius veža“ į patalpų remontą investuotas lėšas įskaityti į patalpų nuomos mokesčių“ (toliau – Sprendimas įskaityti nuomos mokesčių)³⁴.

(54) Šiuo sprendimu UAB „Vilniaus viešasis transportas“ buvo leista pagal Nuomos sutartį į patalpų nuomos mokesčių už laikotarpį nuo 2012 m. rugsėjo 25 d. iki 2017 m. rugsėjo 14 d. įskaityti VŠĮ „Vilnius veža“ į patalpų remontą investuotas lėšas – 41 897,04 Lt be PVM. Galimybės įskaityti šias lėšas visa apimtimi nenumatė nei Nuomos sutartis, nei Savivaldybės turto nuomos nuostatai.

(55) Nuomos sutarties 5.4 punkte numatyta, kad nuomininkui, t. y. VŠĮ „Vilnius veža“, pageriniam išsinuomotas patalpas (atlikus einamąjį, kapitalinį remontą ir (arba) rekonstravimo, perplanavimo, pertvarkymo, priežiūros darbus), už pagerinimus neatlyginama, išskyrus šios sutarties 6 ir 7 punktuose numatytus atvejus.

(56) Nuomos sutarties 6 punkte nustatyta, kad rekonstravimo ar remonto darbai atliekami nuomininko lėšomis, gavus nuomotojo išankstinį leidimą. Be to, ne daugiau kaip pusė nuomininko lėšų, panaudotų rekonstravimo ar remonto darbams, atskiru nuomotojo ir nuomininko susitarimu gali būti įskaičiuojamos į nuomos mokesčių. Nuomos sutarties 7 punkte nustatyta, kad, kai rekonstruoti ar remontuoti patalpas nėra būtina (naudoti galima ir be šių darbų), bet nuomininkas, gavęs išankstinį nuomotojo rašytinį leidimą, atlieka rekonstravimo ar remonto darbus, susijusius su jo veikla, atskiru nuomotojo ir nuomininko susitarimu į nuomos mokesčių gali būti įskaičiuojamos tik tos nuomininko išlaidos, kurios buvo skirtos pastato laikančiosioms konstrukcijoms keisti, šalinti, stiprinti.

(57) Taigi, pagal Nuomos sutarties nuostatas, į nuomos mokesčių galėjo būti įskaičiuota ne daugiau kaip pusė VŠĮ „Vilnius veža“ lėšų, panaudotų patalpų remonto darbams. Be to, Savivaldybės turto nuomos nuostatų 16 punktas numato, kad nuomininkui, pageriniam išsinuomotą turtą, už pagerinimą neatlyginama, išskyrus atvejus, nurodytus įstatymuose.

(58) Vilniaus miesto savivaldybė dėl leidimo VŠĮ „Vilnius veža“ patirtas remonto išlaidas įskaityti į nuomos mokesčių paaiškino, kad Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas nedraudžia nustatyti mišraus nuomos mokesčio mokėjimo būdo, todėl lėšos buvo įskaitytos nepažeidžiant įstatymų. Civilinio kodekso 6.487 straipsnio 3 dalis numato, kad nuomos mokesčiai gali būti nustatytas konkrečia pinigų suma, kuri turi būti mokama iš karto arba periodiškai (1 punktas), o nuomininko pareiga savo lėšomis pagerinti išnuomoto daikto būklę (4 punktas). To paties straipsnio 4 dalis numato, kad galimas mišrus nuomos mokesčio nustatymo būdų taikymas arba kitoks nuomos mokesčio apskaičiavimo būdas³⁵.

³² Bylos 5 tomas, 142-148 lapai.

³³ 2013 m. balandžio 29 d. Savivaldybės administracijos raštas Nr. A51-49575(3.3.10.3-EM4) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 5 tomas, 139 lapas); Savivaldybės patalpų komisijos 2012 m. rugpjūčio 22 d. posėdžio protokolas Nr. A16-662(2.1.28-AD4) (bylos 6 tomas, 40 lapas).

³⁴ Bylos 3 tomas, 75 lapas.

³⁵ 2014 m. kovo 18 d. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-22998/14(3.3.10.3-EM4) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 6 tomas, 38 lapas).

2.3.3. Leidimas perduoti viešųjų pirkimų procedūrų vykdymą Savivaldybei

(59) Konkurencijos taryba nustatė, kad Vilniaus miesto savivaldybė vykdė VšĮ „Vilnius veža“ skirtas viešųjų pirkimų procedūras³⁶.

(60) Įsigijimų organizavimo Vilniaus miesto savivaldybėje taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2005 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. 1-770 „Dėl Įsigijimų organizavimo Vilniaus miesto savivaldybėje taisyklių patvirtinimo“, 18.5 punkte įtvirtinta, kad Vilniaus miesto savivaldybės viešųjų pirkimų komisija (toliau – Savivaldybės viešųjų pirkimų komisija) vykdo visus Savivaldybės tarybos kontroliuojamų perkančiųjų organizacijų viešuosius pirkimus, jei numatomos sudaryti viešojo pirkimo sutarties vertė yra didesnė kaip 1 457 082 Lt be PVM. Be to, Savivaldybės taryba turi teisę savo sprendimu nustatyti kitokias numatomų viešųjų pirkimų sutarčių vertes, kurias viršijus turi būti vykdomi centralizuoti pirkimai, arba nustatyti kitus atvejus, kada turi vykti centralizuoti pirkimai.

(61) Savivaldybė paaiškino, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas nedraudžia perkančiajai organizacijai suteikti įgaliojimus organizuoti pirkimus kitai perkančiajai organizacijai. Vadovaujantis šiomis nuostatomis, VšĮ „Vilnius veža“ viešieji pirkimai, kurių vertė didesnė už nurodytąją, vykdomi per Savivaldybės viešųjų pirkimų komisiją³⁷.

(62) 2014 m. vasario 28 d. duomenimis, Savivaldybės viešųjų pirkimų komisijai VšĮ „Vilnius veža“ buvo suteikusi įgaliojimus centralizuotai vykdyti draudimo paslaugų pirkimą³⁸, operacinių sistemų ir programinės biuro įrangos licencijų nuomos pirkimą³⁹ ir biuro reikmenų per elektroninę aprūpinimo sistemą pirkimą⁴⁰. VšĮ „Vilnius veža“ įgaliojimai vykdant minėtus viešuosius pirkimus apima, pavyzdžiui, pirkimo dokumentų ir jų pakeitimų tvirtinimą, atsakymų į teikimo dokumentų paklausimus/patikslinimus teikimą, skelbimą apie pirkimą Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS priemonėmis), dalyvių vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūros vykdymą, dalyvių pasiūlymų atitikties pirkimo dokumentų reikalavimams nagrinėjimą, pasiūlymų eilės nustatymą.

(63) VšĮ „Vilnius veža“ ir Savivaldybė paaiškino, kad VšĮ „Vilnius veža“ naudoja savo žmogiškuosius išteklius ir vykdo visas pirkimų procedūras, o Savivaldybės viešųjų pirkimų komisija jas tik įformina⁴¹. Nors VšĮ „Vilnius veža“ nurodė, kad ji savo ištekliais vykdo tam tikras viešųjų pirkimų procedūras, vis dėlto, vadovaujantis VšĮ „Vilnius veža“ įgaliojimais, daugelį nurodytų viešųjų pirkimų procedūrų gali atlikti ir Savivaldybės viešųjų pirkimų komisija, pavyzdžiui, tiekėjų pasiūlymų vertinimą, atsakymų į pirkimo dokumentus teikimą.

2.4. Savivaldybės veiksmai, sukuriantys VšĮ „Vilnius veža“ palankias veiklos sąlygas

(64) Konkurencijos taryba nustatė, kad Vilniaus miesto savivaldybė prisidėjo prie VšĮ „Vilnius veža“ veiklos plėtojimo ir palankių sąlygų šios veiklos vykdymui sudarymo.

³⁶ Pavyzdžiui, Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje skelbtos VšĮ „Vilnius veža“ viešojo pirkimo Nr. 132856 ataskaitos 2 punkte nurodoma, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijai suteikti pirkimo įgaliojimai.

³⁷ Bylos 5 tomas, 140 lapas.

³⁸ 2013 m. lapkričio 15 d. VšĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-101 (bylos 3 tomas, 6 lapas).

³⁹ 2013 m. lapkričio 15 d. VšĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-102 (bylos 3 tomas, 5 lapas).

⁴⁰ 2013 m. liepos 26 d. VšĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-60 (bylos 3 tomas, 4 lapas).

⁴¹ 2014 m. vasario 28 d. VšĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-25 „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 3 tomas, 2 lapas); 2014 m. kovo 18 d. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-22998/14(3.3.10.3-EM4) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 6 tomas, 38 lapas).

2.4.1. VŠĮ „Vilnius veža“ keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi veiklos priežiūra

(65) Kaip nurodyta nutarimo (13)-(15) pastraipose, keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi veiklą galima vykdyti tik turint leidimą, kurį išduoda atitinkamos savivaldybės vykdomosios institucijos, nagrinėjamu atveju, –Vilniaus miesto savivaldybės administracija.

(66) VŠĮ „Vilnius veža“ 2013 m. naudojo aštuonis taksi automobilius⁴². VŠĮ „Vilnius veža“ prašymus išduoti leidimus vežti keleivius taksi pateikė 2012 m. spalio 15 d.⁴³, o leidimai buvo išduoti kitą dieną, t. y. 2012 m. spalio 16 d.⁴⁴

(67) Keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi veiklai pradėti, būtina gauti ne tik reikalingus leidimus, tačiau ir atlikti kitus teisės aktuose numatytus veiksmus. Vadovaujantis Lengvųjų automobilių taksi valstybinio numerio ženklų išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 3-199/IV-183 „Dėl Lengvųjų automobilių taksi valstybinio numerio ženklų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 6 punkto reikalavimais, lengvieji automobiliai taksi turi būti įregistruoti ir jiems suteikti taksi valstybinio numerio ženklai. Šie taksi valstybinio numerio ženklai išduodami vežėjų automobiliais, kurie turi leidimą vežti keleivius ar savivaldybės vykdomosios institucijos išduotą pažymą apie ketinimą išduoti leidimą vežti keleivius. Kadangi VŠĮ „Vilnius veža“ automobiliais leidimai vežti keleivius lengvaisiais automobiliais taksi išduoti 2012 m. spalio 16 d., o prašymai išduoti leidimus vežti keleivius pateikti 2012 m. spalio 15 d., Savivaldybė iki 2012 m. spalio 15 d. neturėjo pagrindo išduoti VŠĮ „Vilnius veža“ pažymą apie ketinimą išduoti leidimą vežti keleivius. Vis dėlto VŠĮ „Vilnius veža“ automobiliais taksi valstybinio numerio ženklai buvo išduoti ir šie automobiliai Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registre buvo įregistruoti kaip taksi automobiliai 2012 m. spalio 12 d.⁴⁵, t. y. netgi prieš pateikiant prašymus išduoti leidimus vežti keleivius taksi.

(68) Be to, kaip paaiškino Susisiekimo ministerija⁴⁶, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 29 straipsnio 2 dalies nuostatas, vežėjas, teikiantis vežimo taksi paslaugą, per septynias dienas nuo lengvųjų automobilių taksi įregistravimo Kelių transporto priemonių registre (nuo lengvųjų automobilių taksi valstybinių numerių išdavimo dienos) privalo atlikti lengvojo automobilio taksi privalomąją techninę apžiūrą.

(69) Nors minėti pirmieji aštuoni VŠĮ „Vilnius veža“ lengvieji automobiliai buvo įregistruoti kaip taksi automobiliai 2012 m. spalio 12 d., jų techninė apžiūra pagal taksi automobiliais keliamus reikalavimus buvo atlikta tik 2012 m. spalio 26 d. – gruodžio 10 d.⁴⁷, t. y. vėliau nei per septynias dienas nuo automobilių įregistravimo.

(70) Leidimų vežti keleivius taksi išdavimo taisyklių 16 punktas numato, kad tuo atveju, jei taksi neatitinka Techninių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų reikalavimų, leidimo galiojimas sustabdomas.

(71) Vis dėlto, remiantis Savivaldybės pateikta informacija, 2012 m. spalio 16 d. – 2012 m. gruodžio 10 d. laikotarpiu Savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyriaus pareigūnai tikrino lengvųjų automobilių taksi, įskaitant ir VŠĮ „Vilnius veža“, darbą Vilniaus mieste, tačiau administracinės teisės pažeidimų VŠĮ „Vilnius veža“ darbe nenustatė⁴⁸.

⁴² 2013 m. sausio 7 d. VŠĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-02 „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 1 tomas, 144 lapas).

⁴³ 2013 m. sausio 17 d. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-7074(3.3.10.1-EM4) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 4 tomas, 31-31, 37-129 lapai).

⁴⁴ Savivaldybės leidimai VŠĮ „Vilnius veža“ vežti keleivius lengvuuoju automobiliu taksi bei kiti su jais susiję dokumentai (bylos 1 tomas, 145-152 lapai).

⁴⁵ Bylos 4 tomas, 39, 52, 62, 74, 84, 98, 110 ir 121 lapai.

⁴⁶ 2014 m. kovo 12 d. Susisiekimo ministerijos raštas Nr. 2-990(101) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 3 tomas, 36 lapas).

⁴⁷ Bylos 4 tomas, 40, 51, 63, 73, 85, 99, 111, 122 lapai.

⁴⁸ 2014 m. kovo 18 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-22998/14(3.3.10.3-EM4) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 6 tomas, 38 lapas).

2.4.2. VŠĮ „Vilnius veža“ paslaugų siūlymas Vilniaus oro uostui ir kitiems ūkio subjektams

(72) 2014 m. vasario 21 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamentas (toliau – Miesto ūkio ir transporto departamentas) kreipėsi į Vilniaus oro uostą siūlydamas VŠĮ „Vilnius veža“ paslaugas⁴⁹.

(73) Miesto ūkio ir transporto departamentas nurodė, kad teigiamai vertina Vilniaus oro uosto įgyvendintus pakeitimus, gerinant keleivių vežimo taksi paslaugą iš oro uosto teritorijos, tačiau situacija dar ne visiškai tenkina į Vilniaus miestą atvykstančius keleivius. Vilniaus oro uostui pasiūlyta svarstyti galimybę, eksperimento būdu atiduoti operuoti oro uosto taksi liniją Vilniaus miestui, derinant šį klausimą su VŠĮ „Vilnius veža“, kuri turi sutartį ir veža keleivius iš oro uosto teritorijos bei dėl kurios darbo nėra nusiskundimų.

(74) Kiti ūkio subjektai Konkurencijos tarybai paaiškino, kad Savivaldybė tarpininkavo VŠĮ „Vilnius veža“ siūlydama keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas įsigyti viešbučiams bei kitiems ūkio subjektams⁵⁰.

2.4.3. Informacijos apie VŠĮ „Vilnius veža“ veiklą skelbimas Savivaldybės interneto svetainėje

(75) Vilniaus miesto savivaldybė savo interneto svetainėje *www.vilnius.lt* skelbė informacinius pranešimus apie VŠĮ „Vilnius veža“ veiklą⁵¹. Šiuose informaciniuose pranešimuose buvo nurodytas VŠĮ „Vilnius veža“ taksi iškvietimo telefono numeris, taikomi tarifai, galimi atsiskaitymo būdai ir kita vežimo taksi paslaugų pirkėjams (keleiviams) aktuali informacija.

(76) Konkurencijos taryba nenustatė, kad Savivaldybė savo interneto svetainėje skleistų analogišką informaciją apie kitus vežimo taksi paslaugas teikiančius ūkio subjektus.

3. Vilniaus miesto savivaldybės sprendimai, susiję su centrinės dispečerinės steigimu

(77) 2012 m. kovo 21 d. Vilniaus miesto savivaldybės taryba priėmė sprendimą Nr. 1-497 „Dėl pavedimo SĮ „Susisiekimo paslaugos“ teikti taksi dispečerinės paslaugas vežėjams“ (toliau – Sprendimas teikti dispečerinės paslaugas)⁵².

(78) Sprendimo teikti dispečerinės paslaugas 1 punktu Savivaldybės taryba pavedė SĮ „Susisiekimo paslaugos“ teikti taksi dispečerinės paslaugas vežėjams, o šio sprendimo 2 punktu nustatė taksi dispečerinės paslaugų kainą – 2 Lt už vieno taksi iškvietimo-užsakymo perdavimą vežėjui. Sprendimas teikti dispečerinės paslaugas priimtas vadovaujantis Kelių transporto kodekso 4 straipsnio 3 dalimi ir Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 37 punktu.

(79) Sprendimo teikti dispečerinės paslaugas projekto 2012 m. kovo 1 d. aiškinamajame rašte nurodyta, kad sąlygos prisijungti prie centralizuotos dispečerinės būtų sudarytos visiems taksi paslaugas teikiantiems vežėjams ir priėmus šį sprendimą būtų centralizuotai teikiamos taksi iškvietimo-užsakymo paslaugos keleiviams⁵³.

(80) 2013 m. rugsėjo 25 d. Savivaldybės taryba sprendimu Nr. 1-1464 „Dėl Tarybos 2012-03-21 sprendimo Nr. 1-497 „Dėl pavedimo SĮ „Susisiekimo paslaugos“ teikti taksi dispečerinės

⁴⁹ 2014 m. vasario 21 d. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-16173/14(3.3.10.3-EM4) „Dėl teikiamų lengvųjų automobilių taksi vežėjų paslaugų kokybės tarptautiniame Vilniaus oro uoste“ (bylos 3 tomas, 74 lapas).

⁵⁰ Taksi paslaugų teikėjų asociacijos, Taksi vairuotojų profsąjungos, Vilniaus miesto vežėjų asociacijos, Vilniaus taksi vežėjų asociacijos ir Sostinės taksi vežėjų asociacijos „Sosveta“ raštas „Dėl VŠĮ „Vilnius veža“ konkurencijos sąlygų“ (bylos 1 tomas, 131 lapas); 2014 m. vasario 13 d. UAB „Sauda“ raštas (bylos 3 tomas, 42 lapas).

⁵¹ Savivaldybės interneto svetainėje <http://www.vilnius.lt/> skelbtų informacinių pranešimo pavyzdžiai (bylos 1 tomas, 57-61, 72-73 lapai; 3 tomas 79-81 lapai).

⁵² Bylos 1 tomas, 141 lapas.

⁵³ Bylos 4 tomas, 8-9 lapai.

paslaugas vežėjams“ pripažinimo netekusiu galios“ Sprendimą teikti dispečerinės paslaugas pripažino netekusiu galios⁵⁴, nes taksi dispečerinės paslauga taksi vairuotojams tapo nereikalinga⁵⁵.

4. Tyrimo išvados ir dėl jų gauti paaiškinimai

(81) Atlikto Konkurencijos tarybos tyrimo metu nustatytos aplinkybės bei padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Viešojo administravimo subjektų veiklos skyriaus 2014 m. balandžio 30 d. pranešime apie atliktą tyrimą Nr. 5S-7/2014 (toliau – Pranešimas)⁵⁶.

(82) Pranešime padaryta išvada, kad yra pagrindas pripažinti Vilniaus miesto savivaldybės Sprendimą steigti VšĮ „Vilnius veža“ ir kitus vėlesnius nagrinėtus Savivaldybės sprendimus ir veiksmus prieštaraujančiais Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams, ir kad Savivaldybė turėtų panaikinti Sprendimą steigti VšĮ „Vilnius veža“ ir VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartį.

(83) Atsižvelgus į tai, kad Sprendimas teikti dispečerinės paslaugas buvo panaikintas, Pranešime padaryta išvada, kad vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 3 punktu ir 24 straipsnio 4 dalies 6 punktu yra pagrindas tyrimą dėl šio sprendimo atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams nutraukti.

(84) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Pareiškėjas, Vilniaus miesto savivaldybė, bei suinteresuoti asmenys VšĮ „Vilnius veža“, UAB „Vilniaus viešasis transportas“, SĮ „Susisiekimo paslaugos“, Taksi paslaugų teikėjų asociacija, Vilniaus miesto vežėjų asociacija, Taksi įmonių darbuotojų profesinė sąjunga, Vilniaus taksi vežėjų asociacija, Sostinės taksi vežėjų asociacija „Sosveta“, UAB „Sauda“ buvo supažindinti su tyrimo išvadomis bei informuoti apie galimybę pateikti savo nuomonę dėl tyrimo išvadų⁵⁷. Vilniaus miesto savivaldybei ir Pareiškėjui taip pat buvo pateikta skaitmeninė tyrimo bylos medžiaga⁵⁸.

(85) Savo nuomonės dėl Pranešime padarytų išvadų raštu pateikė Pareiškėjas⁵⁹, Vilniaus miesto savivaldybė⁶⁰, VšĮ „Vilnius veža“⁶¹, Vilniaus taksi vežėjų asociacija ir UAB „Sauda“⁶².

(86) 2014 m. spalio 7 d. įvyko Konkurencijos tarybos bylos nagrinėjimo posėdis⁶³, kurio metu Konkurencijos taryba išklausė žodinius Pareiškėjo, Vilniaus miesto savivaldybės, VšĮ „Vilnius veža“, Taksi paslaugų teikėjų asociacijos, Vilniaus taksi vežėjų asociacijos ir Sostinės taksi vežėjų

⁵⁴ Bylos 3 tomas, 78 lapas.

⁵⁵ 2013 m. rugpjūčio 2 d. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-81199(3.3.10.3-EM4) „Dėl tyrimo termino pratęsimo ir informacijos pateikimo“ (bylos 5 tomas, 184-185 lapai).

⁵⁶ Pranešimas apie atliktą tyrimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų, susijusių su vežimo taksi paslaugų teikimu Vilniaus mieste, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams. Bylos 3 tomas, 82-104 lapai.

⁵⁷ 2014 m. gegužės 15 d. Konkurencijos tarybos raštai Nr. (2.1-25)6V-975 „Dėl tyrimo baigimo ir paaiškinimų dėl tyrimo išvadų pateikimo“ (bylos 3 tomas, 106-176 lapai; 6 tomas, 41-42 lapai); 2014 m. birželio 5 d. Konkurencijos tarybos raštas Nr. (2.1-25)6V-1113 „Dėl paaiškinimų dėl tyrimo išvadų pateikimo“ (bylos 3 tomas, 191-192 lapai).

⁵⁸ Bylos 3 tomas, 107 lapas; bylos 6 tomas, 42 lapas.

⁵⁹ 2014 m. gegužės 27 d. UAB „FSOFT“ raštas „Atsakymas į LR konkurencijos tarybos raštą Nr. (2.1-25) 6V-974 dėl tyrimo baigimo ir paaiškinimų dėl tyrimo išvadų pateikimo“ (bylos 3 tomas, 180 lapas).

⁶⁰ 2014 m. gegužės 30 d. Savivaldybės administracijos raštas Nr. A104-2275/14(3.11.1-TD3) „Paaiškinimai dėl 2014 m. balandžio 30 d. pranešimo Nr. 5S-7/2014 apie atliktą tyrimą (Bylos Nr. 12/xx/2/1/01/25/074)“ (bylos 6 tomas, 43-53 lapai); 2014 m. birželio 27 d. Savivaldybės administracijos raštas Nr. A51-52316/14(3.11.1-TD) „Papildomi paaiškinimai dėl 2014 m. balandžio 30 d. pranešimo Nr. 5S-7/2014 apie atliktą tyrimą (Bylos Nr. 12/xx/2/1/01/25/074)“ (bylos 6 tomas, 56-59 lapai).

⁶¹ 2014 m. gegužės 29 d. VšĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-57 „Dėl Konkurencijos tarybos išvadų“ (bylos 3 tomas, 181-188 lapai).

⁶² 2014 m. gegužės 28 d. Vilniaus taksi vežėjų asociacijos ir 2014 m. birželio 11 d. UAB „Sauda“ nuomonės dėl tyrimo išvadų (bylos 3 tomas, 179, 193 lapai).

⁶³ Konkurencijos tarybos bylų nagrinėjimo 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolas Nr. 4S-23/2014 (bylos 6 tomas, 62-78 lapai).

asociacijos „Sosveta“ atstovų paaiškinimus. Kitų suinteresuotų asmenų atstovai posėdyje nedalyvavo, nors buvo apie jį informuoti⁶⁴.

(87) Pareiškėjas, UAB „Sauda“, Sostinės taksi vežėjų asociacija „Sosveta“ ir Vilniaus taksi vežėjų asociacija raštu ir (ar) žodžiu pateiktomis nuomonėmis iš esmės pritarė Pranešime pateiktoms išvadoms.

(88) Taksi paslaugų teikėjų asociacija raštu ir žodžiu pateiktoje nuomonėje taip pat pritarė Pranešime nurodytoms išvadoms bei atkreipė dėmesį į tai, kad VŠĮ „Vilnius veža“ įsteigimas neprišidėjo prie taksi paslaugų kokybiško teikimo, nes šios paslaugos ir iki VŠĮ „Vilnius veža“ įsteigimo buvo teikiamos kokybiškai. Nurodė, kad VŠĮ „Vilnius veža“ neteikia išskirtinių paslaugų, nes ir kiti vežėjai taksi gali vežti dviračius ar turi įrengę taksi automobiliuose vaikiškas kėdutes. Be to, nurodė, kad VŠĮ „Vilnius veža“ ir toliau yra privilegijuojama, nes Savivaldybė ir vėliau skyrė dotacijų VŠĮ „Vilnius veža“ bei paskelbė keleivių vežimo taksi paslaugų įsigijimo konkursą, kurio reikalavimus atitiko tik VŠĮ „Vilnius veža“ automobiliai.

(89) VŠĮ „Vilnius veža“ raštu ir žodžiu Konkurencijos tarybai pateiktoje nuomonėje nurodė, kad nesutinka su Pranešime padarytomis išvadomis. Jos nuomone, įpareigojimas panaikinti nagrinėtus Savivaldybės sprendimus prieštarauja protingumo ir proporcingumo principui bei pažeidžia didelės grupės asmenų interesus ir teisėtus lūkesčius. VŠĮ „Vilnius veža“ nurodė, kad įstaigos steigimas yra teisėtas, o Konkurencijos taryba neturi įgaliojimų vertinti ir pripažinti, jog VŠĮ „Vilnius veža“ įsteigta neteisėtai bei įpareigoti Savivaldybę ją likviduoti. Jos teigimu, vien tik priimdama Sprendimą steigti VŠĮ „Vilnius veža“ Savivaldybė neapribojo konkurencijos taksi rinkoje, savaime nesuteikė privilegijų VŠĮ „Vilnius veža“ ir nediskriminavo kitų ūkio subjektų.

(90) Vilniaus miesto savivaldybė raštu ir žodžiu pateiktoje nuomonėje Konkurencijos tarybai paaiškino, kad nepitaria Pranešime padarytomis išvadoms. Nurodė, kad VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo tikslas – tenkinti viešuosius interesus, nes tai yra viešosios transporto sistemos dalis, pagerinti Vilniaus miesto prestižą teikiant kokybiškas paslaugas, sukurti naujas darbo vietas bei mokėti mokesčius. Savivaldybės nuomone, Konkurencijos taryba turi atsižvelgti į tai, jog nagrinėti Savivaldybės sprendimai priimti vadovaujantis atitinkamus santykius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais ir jiems neprieštarauja, o, pavyzdžiui, Savivaldybei nuosavybės teise priklausantys automobiliai (Sprendimo steigti VŠĮ „Vilnius veža“ 6 punktą) net nebuvo perduoti VŠĮ „Vilnius veža“.

(91) Savivaldybė taip pat paaiškino, kad Sprendimas steigti VŠĮ „Vilnius veža“ ir VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartis negali būti pripažinti pažeidžiančiais Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus, nes tokios išvados padarytos įvertinus ne šiuos sprendimus, tačiau remiantis vėlesniais Savivaldybės sprendimais ir veiksmais. Savivaldybės nuomone, Pranešime neatskleista, kaip konkrečiai buvo pažeistas Konkurencijos įstatymas ir kaip šis pažeidimas pasireiškė kitų ūkio subjektų atžvilgiu.

(92) Savivaldybės teigimu, ji turi teisę dalyvauti tokio subjekto steigime ir jo veikloje, todėl subjekto įsteigimas, turint teisės aktuose numatytą teisę, negali būti laikomas neteisėtu, sukuriančiu konkurencijos sąlygų skirtumus atitinkamoje rinkoje. VŠĮ „Vilnius veža“ buvo įsteigta siekiant pagerinti taksi paslaugų kokybę ir nebuvo siekiama konkuruoti pigiomis paslaugomis, todėl kiti ūkio subjektai negali būti diskriminuojami, nes VŠĮ „Vilnius veža“ teikia vienas brangiausių paslaugų bei paskatino visų rinkos dalyvių vystymąsi ir konkuravimą.

(93) Savivaldybė taip pat pažymėjo, kad įpareigojimas panaikinti Sprendimą steigti VŠĮ „Vilnius veža“ ir VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartį būtų griežčiausia ir neproporcinga sankcija, ir reikštų sprendimo dėl viešosios įstaigos likvidavimo priėmimą, tačiau Konkurencijos taryba neturi įgaliojimų spręsti dėl juridinių asmenų likvidavimo.

⁶⁴ Konkurencijos tarybos bylų nagrinėjimo 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolas Nr. 4S-23/2014 (bylos 6 tomas, 62-63 lapai).

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(94) Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas reikalavimas viešojo administravimo subjektams, vykdant pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu, užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.

(95) Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus ar kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes, ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

(96) Siekiant įvertinti Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų ir kitų veiksmų, susijusių su keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugų teikimu Vilniaus mieste, atitiktį Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus, taip pat tai, ar dėl atitinkamų Savivaldybės sprendimų vieni ūkio subjektai buvo privilegijuojami ar diskriminuojami kitų atitinkamas paslaugas teikiančių ūkio subjektų atžvilgiu, sudarant jiems skirtingas konkurencijos sąlygas, nustatyta, kokiai atitinkamai rinkai nagrinėjami Savivaldybės sprendimai daro įtaką.

5. Dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo ir konkuruojančių ūkio subjektų nustatymo

(97) Atitinkama rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1, 3 ir 12 dalimis bei Konkurencijos tarybos paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo, patvirtintais Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo“. Atitinkama rinka yra tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje. Prekės rinka apibrėžiama kaip visuma prekių, kurios pirkėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas. Geografinė rinka apibrėžiama kaip teritorija, kurioje visi ūkio subjektai susiduria su iš esmės panašiomis konkurencijos sąlygomis tam tikroje prekės rinkoje ir kuri, atsižvelgiant į tai, gali būti atskiriama lyginant su greta esančiomis teritorijomis.

(98) Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra pažymėjęs, kad Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimui konstatuoti pakanka nustatyti, jog ūkio subjektai konkuruoja ar galėtų konkuruoti nesant diskriminacinių ir sąžiningos konkurencijos sąlygų neatitinkančių ribojimų, t. y. rinkos apibrėžimui yra taikomi specifiniai, minimalūs reikalavimai⁶⁵. Todėl, apibrėžiant atitinkamą rinką galimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo atveju nėra būtinas itin detalus atitinkamos rinkos apibrėžimas, laikantis sąlygos, jog yra įmanoma nustatyti, kad yra ūkio subjektų, kurių atžvilgiu yra sudaromos skirtingos konkurencijos sąlygos.

5.1. Dėl prekės rinkos

(99) Pagal VŠĮ „Vilnius veža“ įstatų, steigimo ir juos lydinčių dokumentų informaciją (nutarimo (22)–(26) pastraipos), darytina išvada, kad VŠĮ „Vilnius veža“ teikia keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas (toliau – ir taksi paslaugos). Taksi paslauga, pagal Keleivių vežimo taksi taisyklių 7.3 punktą, apima keleivio ir bagažo vežimą taksi, keleivio laukimą esant įjungtam taksometrai, važiavimą pagal taksi užsakymą, keleivių laukimą taksi stotelėje.

(100) Kaip nurodyta nutarimo (10) ir (11) pastraipose, taksi paslaugos pasižymi tuo, kad jomis keleiviai (pirkėjai) naudojami savo iniciatyva ir paprastai individualiai (kiti asmenys gali būti priimti tik esamų keleivių sutikimu), keleiviai vežami į jų pageidaujamą vietą trumpiausiu keliu arba keleivio nurodytu maršrutu, bei už kelionę taksi keleivis sumoka pagal vežėjo nustatytus vežimo taksi tarifus taksometro rodomą sumą.

⁶⁵ LVAT 2010 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje A⁵⁰²-539/2010, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija ir Žuvininkystės departamentas prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos v Konkurencijos taryba.

(101) Šios taksi paslaugos savybės reikšmingai skiriasi nuo viešųjų vietinio susisiekimo paslaugų, pavyzdžiui, nuo susisiekimo autobusais ir troleibusais vietinio susisiekimo reguliariais reisais. Kaip matyti iš Kelių transporto kodekso 16 ir 18 straipsnių, šios vietinio susisiekimo paslaugos, skirtingai nei taksi paslaugos, pasižymi tuo, kad keleiviai vežami ne individualiai, o iš anksto nustatytais maršrutais ir tvarkaraščiais, savivaldybių sprendimais nustatomomis paslaugų kainomis. Be to, taksi paslaugoms taikomas specialus papildomas reguliavimas, susijęs su leidimų verstis šia veikla išdavimu, reikalavimais transporto priemonėms, įskaitant jų išorinį apipavidalinimą.

(102) Įvertinusi šias aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad vežimo taksi paslaugos negali būti pakeičiamos kitomis keleivių vežimo vietinio (miesto ir priemiestinio) susisiekimo maršrutais paslaugomis. Todėl nagrinėjamu atveju yra pagrindas atitinkamą prekę (paslaugą) apibrėžti kaip keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugą.

(103) Prekės (paslaugos) rinkos apibrėžimui nagrinėjamu atveju nedaro įtakos tai, kad VŠĮ „Vilnius veža“ teikiamos keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugos, Savivaldybės ir VŠĮ „Vilnius veža“ nuomone, išsiskiria savo kokybe bei siūlomų paslaugų apimtimi, t. y. rūpinamasi aptarnavimo kultūra, automobiliai turi pažangią technologinę įrangą, siūlo sąskaitos padalijimo ir kitas paslaugas⁶⁶. Vien tai, kad šis ūkio subjektas siekia teikti tam tikro kokybės lygio paslaugas, nesudaro pagrindo teigti, kad išimtinai vien tik šie papildomi paslaugos kokybiniai kriterijai lemtų klientų pasirinkimą. Kita vertus, nėra pagrindo teigti, kad kiti taksi paslaugas teikiantys ūkio subjektai negalėtų teikti ar neteikia paslaugų, kurios pasižymi geresne kokybe ar kitais privalumais lyginant su kitais taksi paslaugų teikėjais.

(104) Konkurencijos taryba taip pat pažymi, kad nagrinėjamu atveju VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos nėra pagrindo laikyti priklausančia kitai nei taksi paslaugų rinkai ir dėl šios įstaigos įstatuose nurodytų veiklos sričių – organizuoti neįgaliųjų keleivių pervežimo paslaugas. Tokia išvada darytina dėl to, kad faktiškai VŠĮ „Vilnius veža“ tokių paslaugų neteikė, ką patvirtina tai, jog VŠĮ „Vilnius veža“ lengvieji taksi automobiliai nėra pritaikyti vežti keleivius su negalia, nėra nustatyta, ar neįgalieji naudojami VŠĮ „Vilnius veža“ vežimo taksi paslaugomis (nutarimo (29) pastraipa).

(105) VŠĮ „Vilnius veža“ teikiamos paslaugos negali būti laikomos ir viešosiomis paslaugomis bei dėl to negali būti priskirtos kitokiai nei taksi paslaugų rinkai.

(106) Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 18 dalies, Kelių transporto kodekso 17¹ straipsnio ir Lietuvos Respublikos transporto veiklos pagrindų įstatymo 13 straipsnio nuostatomis, viešąja paslauga keleivinio kelių transporto srityje yra laikoma valstybės ar savivaldybių institucijų užtikrinama ir jų kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims įstatymų numatytas keleivių vežimo paslaugas, kurių, atsižvelgdami į savo komercinius interesus, vežėjai neprisiimtų arba neprisiimtų tokiu mastu ar tokiomis pačiomis sąlygomis negaudami atlygio.

(107) Konkurencijos taryba nenustatė, kad VŠĮ „Vilnius veža“ būtų įpareigota teikti ar teiktų kokias nors keleivinio kelių transporto viešąsias paslaugas. Vien tai, jog keleivių vežimo taksi paslaugų, kaip ir daugelio viešųjų paslaugų, teikimą valdo ir organizuoja Vilniaus miesto savivaldybė, nesudaro pagrindo taksi paslaugų, kokias teikia VŠĮ „Vilnius veža“, laikyti viešosiomis paslaugomis ir šiuo pagrindu šios įstaigos teikiamas paslaugas priskirti kitokiai prekės (paslaugos) rinkai.

(108) Konkurencijos taryba taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad pati VŠĮ „Vilnius veža“ savo konkurentais įvardino STANDART TAKSI, UAB, UAB „Ekipažas“, UAB „Merselita“, UAB „Romerta“, UAB „Euro taksi“⁶⁷, t. y. ūkio subjektus, teikiančius taksi paslaugas Vilniaus mieste. Taigi, VŠĮ „Vilnius veža“ teikiamų paslaugų savybės ar jų teikimo tvarka iš esmės nesiskiria nuo kitų ūkio subjektų teikiamų taksi paslaugų.

(109) Įvertinusi visas aukščiau išdėstytas aplinkybes, Konkurencijos taryba prekės (paslaugos) rinką nagrinėjamu atveju apibrėžia kaip keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas.

⁶⁶ Pavyzdžiui, Savivaldybės interneto svetainėje www.vilnius.lt skelbtas informacinis pranešimas apie VŠĮ „Vilnius veža“ veiklą (bylos 1 tomas, 57-58 lapai).

⁶⁷ 2013 m. sausio 7 d. VŠĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-02 „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 1 tomas, 144 lapas).

5.2. Dėl geografinės rinkos

(110) Vertindama keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugos rinkos geografines ribas, Konkurencijos taryba nagrinėjama atveju atsižvelgia į šiai paslaugai taikomo teisinio reguliavimo ypatumus.

(111) Kaip nurodyta nutarimo (13)-(15) pastraipose, vežėjai turi teisę teikti taksi paslaugas tik gavę leidimus, kuriuos išduoda (taip pat sustabdo ar naikina galiojimą) savivaldybės, kurių teritorijoje keleiviai bus vežami taksi. Nagrinėjama atveju, VŠĮ „Vilnius veža“ ir kiti nagrinėjami ūkio subjektai keleivių vežimo taksi paslaugas teikia Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje ir turi Vilniaus miesto savivaldybės išduotus leidimus vežti keleivius lengvuju automobiliu taksi. Teikti vežimo taksi paslaugas taip pat galima tik leidimą vežti keleivius taksi išdavusios savivaldybės teritorijoje. Nors leidžiama nuvežti keleivius į bet kurią Lietuvos Respublikos vietą, vis dėlto teikti vežimo taksi paslaugas, išskyrus keleivio laukimą su įjungtu taksometru, kitos savivaldybės teritorijoje draudžiama, nebent miesto ir šio miesto rajono savivaldybių institucijos dėl to susitaria.

(112) Be to, vadovaujantis Kelių transporto kodekso 4 straipsnio 3 dalimi, savivaldybių institucijos arba jų įgaliotos įstaigos valdo ir organizuoja keleivių vežimą lengvaisiais automobiliais taksi bei pagal savo kompetenciją leidžia vežėjams privalomus teisės aktus. Taigi, savivaldybės turi kompetenciją, susijusią su keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugų teikimu, kurią įgyvendina išduodamos leidimus vežti keleivius taksi, priimdamos teisės aktus taksi paslaugų srityje, vykdydamos keleivių vežimo taksi paslaugų teikimo kontrolę. Šią savarankišką funkciją kiekviena savivaldybė gali įgyvendinti tik atitinkamos savivaldybės teritorijos ribose. Todėl vertinant Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų atitiktį Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams atsižvelgtina į tai, kad kiekviena savivaldybė gali iš dalies skirtingai organizuoti keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugų teikimą, dėl ko vežėjams konkurencijos sąlygos atitinkamose savivaldybėse gali skirtis.

(113) Apibendrinusi šias aplinkybes Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nagrinėjama keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugų geografinė rinka apibrėžiama kaip apimanti Vilniaus miesto savivaldybės teritorija.

5.3. Dėl atitinkamos rinkos ir jos dalyvių

(114) Konkurencijos taryba, apibendrinusi šio nutarimo 5.1 ir 5.2 dalyse išdėstytus argumentus, nagrinėjama atveju atitinkamą rinką apibrėžia kaip keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugų Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje rinką (toliau – atitinkama taksi paslaugų rinka).

(115) Net ir apibrėžus atitinkamą rinką siauriau ar plačiau nei nurodyta, Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo kvalifikavimas dėl to nesikeistų, nes bet kuriuo atveju yra ūkio subjektų, kurie teikia iš esmės tokias pačias taksi paslaugas, kokias teikia VŠĮ „Vilnius veža“ tokioje pačioje teritorijoje.

(116) Atitinkamos rinkos dalyviais ir atitinkamai esamais ir potencialiais VŠĮ „Vilnius veža“ konkurentais nagrinėjama atveju laikytini visi keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas Vilniaus mieste teikiantys ar galintys teikti ūkio subjektai, jau turintys ar galintys gauti reikiamus leidimus bei tenkinantys kitus teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

(117) Kaip nurodyta nutarimo (19) pastraipoje, iki 2013 m. sausio 11 d. Vilniaus miesto savivaldybė buvo išdavusi 1516 galiojančių leidimų vežti keleivius taksi⁶⁸. VŠĮ „Vilnius veža“ taip pat patvirtino, kad keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugomis konkuruoja su kitais vežėjais, pavyzdžiui, STANDART TAKSI, UAB, UAB „Merselita“, UAB „Ekipažas“.

⁶⁸ Bylos 4 tomas, 130-199 lapai; bylos 5 tomas, 1-18 lapai.

6. Dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo Vilniaus miesto savivaldybei priimant sprendimus, susijusius su VŠĮ „Vilnius veža“ ir jos veikla

6.1. Savivaldybė neužtikrino sąžiningos konkurencijos atitinkamoje rinkoje

(118) Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 1, 3 ir 4 dalys įtvirtina:

„Lietuvos ūkis grindžiamas privačios nuosavybės teise, asmens ūkinės veiklos laisve ir iniciatyva. <...> Valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei. Įstatymas draudžia monopolizuoti gamybą ir rinką, saugo sąžiningos konkurencijos laisvę.“

(119) Aiškindamas Konstitucijos 46 straipsnį, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad sąžiningos konkurencijos apsauga yra pagrindinis būdas užtikrinti asmens ir visuomenės interesų darną reguliuojant ūkinę veiklą, sukurti ūkio, kaip sistemos, savireguliaciją, skatinančią optimaliai paskirstyti ekonominius išteklius, veiksmingai juos panaudoti, didinti ekonominį augimą ir kelti vartotojų gerovę. Tačiau asmens ūkinės veiklos laisvė savaime negarantuoja konkurencijos, todėl valstybė turi saugoti sąžiningą konkurenciją⁶⁹. Valstybė negali neribotai kištis į asmens ūkinę veiklą, todėl nustatoma apribojimais neleistina paneigti esmines ūkinės veiklos laisvės nuostatas, tokias kaip ūkinės veiklos subjektų lygiateisiškumas, sąžininga konkurencija⁷⁰. Konstitucinė sąžiningos konkurencijos apsaugos garantija reiškia *inter alia* draudimą ūkinę veiklą reguliuojančioms valstybės valdžios, savivaldybių institucijoms priimti sprendimus, iškreipiančius ar galinčius iškreipti sąžiningą konkurenciją, įpareigoja šias institucijas teisinėmis priemonėmis užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę⁷¹. Valstybė, reguliuodama ūkinę veiklą, turi laikytis asmens ir visuomenės interesų derinimo principo, užtikrinti ir privataus asmens (ūkinės veiklos subjekto), ir visuomenės interesus, siekti ne atskirų asmenų gerovės, bet būtent bendros tautos gerovės⁷².

(120) Šiems Konstitucijos 46 straipsnyje įtvirtintiems pagrindiniams ūkinės veiklos organizavimo ir sąžiningos konkurencijos principams užtikrinti yra skirtos ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatos, numatančios viešojo administravimo subjektų pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.

(121) LVAT savo praktikoje taip pat pripažįsta, jog Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalis aiškiai nurodo, kad viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę – jie privalo laikytis šios pozityvios *inter alia* iš Konstitucijos kylančios pareigos⁷³.

(122) Atsižvelgusi į šias Konstitucijos 46 straipsnio ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies nuostatas Konkurencijos taryba pažymi, kad veiksminga konkurencija yra esminis rinkos ekonomikos mechanizmas, kuris skatina ūkio subjektus varžytis dėl vartotojų siūlant jiems prekes ar paslaugas palankiausiomis sąlygomis. Konkurencija skatina efektyvumą, inovacijas, bei mažina prekių ar paslaugų kainas. Taigi, būtent veiksminga konkurencija lemia rinkos savireguliaciją, kuri užtikrina, kad pasitaikančios situacijos, kai, pavyzdžiui, prekių ar paslaugų kokybė ar kainos pradeda neatitikti vartotojų lūkesčių, išsispęstų dėl ūkio subjektų tarpusio konkurencijos. Atitinkamai viešojo administravimo subjektai paisydami pareigos užtikrinti sąžiningą konkurenciją, įgyvendindami jiems pavestus uždavinius ūkinės veiklos reguliavimo srityje, privalo siekti sudaryti kuo palankesnes sąlygas ūkio subjektų veiksmingai konkurencijai.

(123) Tačiau viešojo administravimo subjektų sprendimai užtikrinant veiksmingą konkurenciją turėtų apsiriboti įstatymų jiems suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų, susijusių su ūkinės

⁶⁹ Konstitucinio Teismo 2009 m. kovo 2 d. nutarimas byloje Nr. 28/08; 2009 m. balandžio 29 d. nutarimas byloje Nr. 23/05-18/07.

⁷⁰ Konstitucinio Teismo 2014 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. KT18-N7/2014.

⁷¹ Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d. nutarimas byloje Nr. 3/02-7/02-29/03; 2009 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 23/05-18/07.

⁷² Konstitucinio Teismo 2009 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 23/05-18/07.

⁷³ LVAT 2012 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1301/2012, *Valstybinė ligonių kasa, Ortopedijos ir reabilitacijos paslaugų teikėjų asociacija ir kt. v Konkurencijos taryba*.

veiklos priežiūra, vadovaujantis įstatymų, įskaitant ir Konkurencijos įstatymo, reikalavimų, įgyvendinimu. Viešojo administravimo subjekto dalyvavimas atitinkamoje rinkoje vykdant ūkinę veiklą per jų įsteigtus ar valdomus ūkio subjektus, paprastai nėra veiksmingą konkurenciją skatinanti priemonė, kuria viešojo administravimo subjektas įgyvendintų Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, ypač, jei viešojo administravimo subjektas įgyvendina viešąjį administravimą savo įkurto ar valdomo bei su juo konkuruojančių ar galinčių konkuruoti ūkio subjektų atžvilgiu.

(124) Konkurencijos taryba pažymi, kad tik turėdami pakankamai patikimų duomenų apie tai, kad tam tikros paslaugos yra neišvengiamai būtinos visuomenės poreikiams ir interesams užtikrinti, ir kad jų teikimo negali užtikrinti veiksminga konkurencija tarp privačių ūkio subjektų ar jų neteikia privatūs ūkio subjektai, viešojo administravimo subjektai, laikydamiesi įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, turėtų imtis priemonių tokias paslaugas teikti. Vis dėlto ūkio subjektų steigimas gali būti laikomas ne įprastine, bet išimtinė viešojo administravimo subjekto veikla.

(125) Vis tik, jei viešojo administravimo subjektas vienu metu dalyvauja ūkinėje veikloje ir įgyvendina viešąjį administravimą savo įkurto ar valdomo bei su juo konkuruojančių ar galinčių konkuruoti ūkio subjektų atžvilgiu, taip sudarydamas viešojo administravimo subjekto ūkinės ir viešojo administravimo subjekto vykdomos administravimo veiklos interesų konflikto situaciją, nors nėra (124) pastraipoje nurodytų išimtinių aplinkybių, laikoma, kad viešojo administravimo subjektas pažeidžia pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę

(126) Kaip matyti iš nutarimo (8), (13) ir (16) pastraipose nurodytos informacijos, Kelių transporto kodeksas nurodo, kad savivaldybė savo teritorijoje valdo, organizuoja ir kontroliuoja taksi paslaugų teikimą. Tačiau šios teisės aktų nuostatos nenumato, kad keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi veikla organizuojama Savivaldybei įsteigiant šias paslaugas teikiančią ūkio subjektą. Priešingai, pavyzdžiui, netgi viešųjų paslaugų atveju, kurių teikimą ir administravimą privalo užtikrinti savivaldybės, Vietos savivaldos įstatymo 9 straipsnio 2 dalis numato apribojimus savivaldybei steigiant naujus viešųjų paslaugų teikėjus.

(127) Taigi, Savivaldybė privalo atlikti Kelių transporto kodeksu bei kitais teisės aktais jai pavestus viešojo administravimo uždavinius keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugų reguliavimo srityje. Tačiau Vilniaus miesto savivaldybė nagrinėjamu Sprendimu steigti VŠĮ „Vilnius veža“ ir VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartimi iš esmės pati ėmėsi ūkinės taksi paslaugų teikimo veiklos per jos valdomą ūkio subjektą VŠĮ „Vilnius veža“, nepaisydama to, kad atitinkamoje rinkoje buvo privačių ūkio subjektų teikiančių taksi paslaugas.

(128) Toks Savivaldybės sprendimas – įsteigti jos valdomą taksi paslaugas teikiančią subjektą – Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies prasme negali būti pateisinamas Savivaldybės siekiu gerinti taksi paslaugų kokybę ar mažinti kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimus taksi paslaugų teikimo srityje. Kaip jau buvo minėta, Savivaldybė šių tikslų gali ir privalo siekti įgyvendindama turimus viešojo administravimo įgaliojimus taksi paslaugų priežiūros srityje ar skatindama kitomis teisės aktų leistinomis priemonėmis veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje. Konkurencijos tarybos nuomone, nagrinėjamu atveju tik veiksminga konkurencija ir rinkos savireguliacija – ūkio subjektams tarpusavyje konkuruojant taksi paslaugų kokybe ir kaina ar kitomis vartotojų lūkesčius ir poreikius atitinkančiomis paslaugos savybėmis – galėjo padėti spręsti Savivaldybės įžvelgtas problemas taksi paslaugų rinkoje.

(129) Įvertinusi šias aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Savivaldybė, priėmusi Sprendimą steigti VŠĮ „Vilnius veža“ ir sudariusi VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartį, pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą pareigą, nes, įgyvendindama savo uždavinius, susijusius su taksi paslaugų reguliavimu, priėmė sprendimą vykdyti ūkinę veiklą atitinkamoje taksi paslaugų rinkoje, kurioje veikia ir kiti ūkio subjektai. Tokiais savo sprendimais sukūrusi viešojo administravimo subjekto ūkinės ir viešojo administravimo veiklos interesų konfliktą, Savivaldybė neužtikrino sąžiningos konkurencijos laisvės.

6.2. Savivaldybės sprendimai sudarė skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje

(130) Konkurencijos taryba taip pat pažymi, kad viešojo administravimo subjekto dalyvavimas ūkinėje veikloje (per savo įkurtą ar valdomą ūkio subjektą), kai yra ir kitų atitinkamoje rinkoje veikiančių ar galinčių veikti ūkio subjektų, taip pat lemia ar gali lemti ir skirtingų konkurencijos sąlygų sudarymą atitinkamoje rinkoje, nes tokiu atveju administravimo subjektas akivaizdžiai yra labiau suinteresuotas savo įkurto ar valdomo ūkio subjekto sėkminga ūkine veikla ir dėl to dės pastangas priimti jam padedančius užtikrinti sprendimus. Tačiau, pažymėtina, kad viešojo administravimo subjektams sudaryti skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams tiesiogiai draudžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalis.

(131) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai ar kiti sprendimai vertinami kaip Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas, kai nustatoma šių aplinkybių visuma:

- (a) institucijos teisės aktas ar sprendimas teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes;
- (b) dėl tokio teisės akto ar sprendimo atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams;
- (c) skirtingos konkurencijos sąlygos nėra sąlygotos Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo.

6.2.1. Savivaldybės sprendimai teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes

(132) Konkurencijos taryba nustatė, kad Savivaldybė priėmė įvairius sprendimus, susijusius su VŠĮ „Vilnius veža“ vykdoma ūkine veikla teikiant taksi paslaugas. Spręsdama dėl Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimams, Konkurencijos taryba vertina, ar Savivaldybė šiam savo įsteigtam ir valdomam ūkio subjektui nesudarė skirtingų konkurencijos sąlygų taksi paslaugų rinkoje.

(133) Kaip nurodyta nutarimo 2.1 – 2.4 dalyse, Savivaldybė ne tik dalyvavo steigiant VŠĮ „Vilnius veža“, tačiau taip pat palengvino šiam ūkio subjektui taksi paslaugų teikimo sąlygas rinkoje, t. y. teikė finansinę bei materialinę paramą, sudarė palankias sąlygas greičiau pradėti teikti taksi paslaugas, išsinuomoti patalpas, naudotis Savivaldybės resursais, skleidė informaciją apie VŠĮ „Vilnius veža“ teikiamas paslaugas Savivaldybės oficialioje interneto svetainėje, tarpininkavo VŠĮ „Vilnius veža“, skatindama kitus asmenis naudotis būtent šio ūkio subjekto paslaugomis.

(134) Atsižvelgdama į tai, kad šių nagrinėjamų Savivaldybės sprendimų tikslas yra tas pats – siekis sudaryti VŠĮ „Vilnius veža“ geresnes ūkinės veiklos sąlygas nei kitiems atitinkamoje taksi paslaugų rinkoje veikiantiems ūkio subjektams, bei į tai, kad individualus kiekvieno sprendimo vertinimas pagal Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies sąlygas nedarytų įtakos galutinei išvadai, Konkurencijos taryba nagrinėjamu atveju pateikia bendrą visų Savivaldybės sprendimų bei veiksmų vertinimą.

(135) Sprendimo steigti VŠĮ „Vilnius veža“ 6 punktu (nutarimo (32) pastraipa) numatyta pagal panaudos sutartį perduoti VŠĮ „Vilnius veža“ Savivaldybei nuosavybės teise priklausančius automobilius. Nors minėti automobiliai nebuvo perduoti, vis dėlto, jau Sprendime steigti VŠĮ „Vilnius veža“ Savivaldybė siekė prisidėti prie šio ūkio subjekto veiklos teikiant taksi paslaugas. Kadangi kiti taksi paslaugas teikiantys ūkio subjektai automobilius kaip pagrindinę šių paslaugų teikimo priemonę paprastai turi įsigyti patirdami finansines išlaidas, yra pagrindas daryti išvadą, kad VŠĮ „Vilnius veža“ buvo privilegijuojama kitų atitinkamoje rinkoje konkuruojančių ūkio subjektų atžvilgiu. Dėl tokio Savivaldybės sprendimo šis ūkio subjektas nebūtų patyręs papildomų išlaidų automobilių įsigijimui ir atitinkamai sumažinęs savo veiklos riziką, susijusią su taksi paslaugų teikimu.

(136) Kaip nurodyta nutarimo 2.2 dalyje, Vilniaus miesto savivaldybė VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartimi skyrė 500 000 Lt VŠĮ „Vilnius veža“ veiklai pradėti bei 2013 m. dotacijų sutartimi

ir 2014 m. dotacijų sutartimi iš savo biudžeto skyrė ne mažiau kaip 1 100 000 Lt tiesioginių dotacijų VŠĮ „Vilnius veža“ veiklai finansuoti, t. y. darbo užmokesčiui ir mokesčiams, ilgalaikio materialiojo turto ir kitų paslaugų įsigijimui. Taigi iš viso iš Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto VŠĮ „Vilnius veža“ buvo skirta ne mažiau kaip 1 600 000 Lt. Be to, Sprendimu perduoti baldus VŠĮ „Vilnius veža“ penkeriems metams neatlygintinai naudotis buvo perduoti Vilniaus miesto savivaldybei nuosavybes teise priklausantys baldai.

(137) Šiais Savivaldybės sprendimais suteikta materialinė ir finansinė parama sudarė sąlygas VŠĮ „Vilnius veža“ susimąžinti vykdomos ūkinės veiklos sąnaudas, kurias kitu atveju turėtų padengti savo pačios pastangomis ir rizika. Kiti keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas Vilniaus miesto teritorijoje teikiantys ūkio subjektai negauna finansavimo iš Savivaldybės biudžeto, visas paslaugų teikimo sąnaudas ir investicijas turi padengti savarankiškai patirdami atitinkamą ūkinės veiklos riziką. Pažymėtina, kad VŠĮ „Vilnius veža“ atstovas posėdžio Konkurencijos taryboje metu taip pat patvirtino Vilniaus miesto savivaldybės suteiktos paramos svarbą ir, kad jos gražinimas galėtų sukelti VŠĮ „Vilnius veža“ neigiamus padarinius – įmonė nebegalėtų vykdyti veiklos⁷⁴. Akivaizdu, kad tokioje situacijoje VŠĮ „Vilnius veža“ dėl šių Savivaldybės sprendimų atsidūrė palankesnėse sąlygose ir įgijo konkurencinį pranašumą lyginant su kitais taksi paslaugas teikiančiais ūkio subjektais. Tai sudaro pagrindą pripažinti, kad tokiu būdu Savivaldybė privilegijavo VŠĮ „Vilnius veža“ ir diskriminavo kitus atitinkamoje rinkoje su ja konkuruojančius ūkio subjektus.

(138) Vilniaus miesto savivaldybė Sprendimu išnuomoti patalpas (nutarimo 2.3.1 dalis) bei Sprendimu įskaityti nuomos mokesčių (nutarimo 2.3.2 dalis) prisidėjo prie VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos išlaidų mažinimo. Vilniaus miesto savivaldybė leido VŠĮ „Vilnius veža“ ne konkurso būdu penkeriems metams išsinuomoti patalpas veiklai vykdyti ir į šių patalpų nuomos mokesčių įskaityti VŠĮ „Vilnius veža“ patalpų remontui investuotas lėšas. Be to, Savivaldybė sudarė sąlygas VŠĮ „Vilnius veža“ viešųjų pirkimų procedūras pavesti vykdyti Savivaldybės viešųjų pirkimų komisijai (nutarimo 2.3.3 dalis). Šiais Savivaldybės sprendimais VŠĮ „Vilnius veža“ buvo privilegijuota kitų keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais paslaugas Vilniaus miesto teritorijoje teikiančių ūkio subjektų atžvilgiu. Tokią išvadą pagrindžia tai, kad kiti ūkio subjektai, apsirūpindami ūkinės veiklos vykdymui reikalingomis patalpomis, investuodami lėšas į tokių patalpų remontą ar skirdami išteklius prekių ir paslaugų, reikalingų taksi paslaugoms teikti, tiek jų tiekėjų paieškoms, negali pasinaudoti Savivaldybės ištekliais, o turi skirti savo finansines lėšas ir kitus išteklius, tuo patirdami didesnę ūkinės veiklos riziką.

(139) Vilniaus miesto savivaldybė savo veiksmais sudarė VŠĮ „Vilnius veža“ palankesnes sąlygas greičiau pradėti teikti keleivių vežimo taksi paslaugas, neužtikrino, kad VŠĮ „Vilnius veža“ atžvilgiu būtų tinkamai taikomi keleivių vežimą taksi bei kelių transporto kontrolę reglamentuojantys teisės aktai (nutarimo 2.4.1 dalis). Kiti ūkio subjektai, siekdami pradėti vykdyti šią veiklą privalo vadovautis teisės aktų nustatyta tvarka, įvykdyti visus teisės aktuose nurodytus reikalavimus ir neturi objektyvaus pagrindo tikėtis, kad jų atžvilgiu kai kurie teisės aktų reikalavimai nebūtų taikomi. Pavyzdžiui, Savivaldybė sustabdo leidimo teikti taksi paslaugas galiojimą, jei neatlikta taksi automobilio techninė apžiūra. Tuo tarpu VŠĮ „Vilnius veža“ atžvilgiu nebuvo pritaikytos sankcijos, nors jos naudojamų automobilių techninė apžiūra buvo atlikta ne per teisės aktuose nurodytus terminus. Taigi VŠĮ „Vilnius veža“ atžvilgiu priimti Savivaldybės sprendimai, kurie tiesiogiai susiję su Savivaldybės viešojo administravimo funkcijų taksi paslaugų reguliavimo srityje atlikimu, sudarė sąlygas nukrypstant nuo teisės aktų reikalavimų greičiau pradėti teikti taksi paslaugas ir už tai išvengti atsakomybės, kurią įgaliota taikyti pati Savivaldybė. Šios aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad šiais sprendimais Savivaldybė privilegijavo VŠĮ „Vilnius veža“ kitą tokią pačią ūkinę veiklą atitinkamoje rinkoje vykdančių ūkio subjektų atžvilgiu.

(140) Savivaldybė aktyviais veiksmais prisidėjo prie VŠĮ „Vilnius veža“ sėkmingos veiklos ir plėtros. Vilniaus miesto savivaldybė Vilniaus oro uostui siūlė vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugų teikimą oro uosto taksi linijoje organizuoti per VŠĮ „Vilnius veža“ (nutarimo 2.4.2 dalis). Be to, Savivaldybė savo interneto svetainėje skelbė informacinius pranešimus apie VŠĮ „Vilnius veža“

⁷⁴ Konkurencijos tarybos bylų nagrinėjimo 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolas Nr. 4S-23/2014 (bylos 6 tomas, 72-73 lapai).

teikiamas taksi paslaugas (nutarimo 2.4.3 dalis). Tokie aktyvūs Savivaldybės sprendimai prisidėjo išimtinai tik prie VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos viešinimo bei siūlymo keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas įsigyti būtent iš šios įstaigos. Kitų taksi paslaugų teikėjų atžvilgiu analogiškų veiksmų Savivaldybė nesiėmė. Jie turi savo išteklius ir pastangomis stengtis pritraukti klientus. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Savivaldybė besirūpindama išskirtinai VŠĮ „Vilnius veža“ palankiomis ūkinės veiklos sąlygomis privilegijavo VŠĮ „Vilnius veža“ ir diskriminavo su šia viešąja įstaiga konkuruojančius ūkio subjektus.

(141) Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, kad Savivaldybė analogiško pobūdžio sprendimų, susijusių su tiesiogine finansine ir materialine parama, informacijos apie ūkinę veiklą viešinimu ir raginimais naudotis taksi paslaugomis, bei kitokio pobūdžio ūkinės veiklos palengvinimu, nėra priėmusi jokių kitų ūkio subjektų (išskyrus VŠĮ „Vilnius veža“), teikiančių taksi paslaugas, atžvilgiu. Atitinkamai su VŠĮ „Vilnius veža“ konkuruojantys ūkio subjektai taksi paslaugas turi teikti patys prisiimdami su šia ūkine veikla susijusią riziką. Tuo tarpu dėl minėtų Savivaldybės sprendimų VŠĮ „Vilnius veža“ buvo apsaugota nuo ūkinės veiklos rizikos, susijusios su taksi paslaugų teikimu.

(142) Apibendrinusi nurodytus argumentus, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Savivaldybė minėtais sprendimais privilegijavo VŠĮ „Vilnius veža“ tuo pačiu diskriminuodama kitus analogišką keleivių vežimo taksi veiklą vykdančius ūkio subjektus. Šie Vilniaus miesto savivaldybės sprendimai sudarė skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje taksi paslaugų rinkoje. Savivaldybė būdama suinteresuota VŠĮ „Vilnius veža“ sėkminga veikla teikiant taksi paslaugas, pasinaudojo savo viešojo administravimo subjekto įgalinimais ir sudarė VŠĮ „Vilnius veža“ palankesnes sąlygas teikiant taksi paslaugas, nei kad sąlygos, kuriomis šias paslaugas teikia ar gali teikti kiti ūkio subjektai.

6.2.2. Dėl Savivaldybės sprendimų atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams

(143) Kaip paaiškinta nutarimo 6.2.1 dalyje, nagrinėjami Vilniaus miesto savivaldybės sprendimai pašalino arba reikšmingai sumažino su taksi paslaugų teikimu susijusią ūkinės veiklos riziką, kurią būtų patyrusi VŠĮ „Vilnius veža“ ir su kuria paprastai susiduria kiti ūkio subjektai. Tokia rizika yra tiesiogiai susijusi su ūkio subjektų galimybėmis konkuruoti teikiant taksi paslaugas, todėl akivaizdu, jog minėti Savivaldybės sprendimai sudarė skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

(144) Vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje teikiantys ūkio subjektai, siekdami finansuoti savo ūkinės veiklos išlaidas ir kitaip plėtoti veiklą, pavyzdžiui, įsigyti patalpas ar naują įrangą veiklai vykdyti, padengti turimus įsiskolinimus, vykdyti prekių ar paslaugų, reikalingų veiklai vykdyti, įsigijimo procedūrą, reklamuoti savo veiklą ar ieškoti klientų, paprastai turi naudoti nuosavas lėšas arba patys ieškoti finansavimo šaltinių, prekių ir paslaugų teikėjų, pirkėjų. VŠĮ „Vilnius veža“ atveju Vilniaus miesto savivaldybė finansavo bent dalį šios įstaigos vykdomos ūkinės veiklos išlaidų, pašalindama būtinybę ar sumažindama poreikį šiai viešajai įstaigai rūpintis atitinkamų išlaidų apmokėjimu, bei kitaip sudarė sąlygas mažinti VŠĮ „Vilnius veža“ veiklos išlaidas ir palengvino jos veiklos sąlygas.

(145) Be to, Savivaldybė, vykdydama savo, kaip vežimo taksi paslaugų teikimą administruojančios institucijos, funkcijas, VŠĮ „Vilnius veža“ atžvilgiu tam tikrais atvejais neužtikrino reikalavimų keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi veiklai nustatančių teisės aktų laikymosi. Kelių transporto kodeksas, Keleivių vežimo taksi taisyklės, Leidimų vežti keleivius taksi išdavimo taisyklės ir kiti teisės aktai numato vienodus leidimų vežti keleivius taksi reikalavimus ir tvarką visiems vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas teikiantiems ūkio subjektams. Nagrinėjamu atveju Vilniaus miesto savivaldybė neužtikrino atitinkamų teisės aktų reikalavimų laikymosi VŠĮ „Vilnius veža“ atžvilgiu ir savo veiksmais sudarė galimybes VŠĮ „Vilnius veža“ pradėti vykdyti ūkinę veiklą greičiau nei tai būtų įmanoma laikantis nurodytų teisės aktų reikalavimų (ar apskritai leido vykdyti keleivių vežimo taksi veiklą). Taigi Savivaldybė savo sprendimais ir veiksmais VŠĮ „Vilnius veža“ atžvilgiu sudarė skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje

konkuruojantiems ūkio subjektams, nes vieno iš jų konkurentų – VšĮ „Vilnius veža“ – veiklos sąlygos dėl Savivaldybės sprendimų tapo palankesnės negu būtų buvusios nesant šių sprendimų.

(146) Atsižvelgusi į šiuos argumentus, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Savivaldybė savo sprendimais ir veiksmais VšĮ „Vilnius veža“ atžvilgiu sudarė skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, nes vieno iš jų konkurentų – VšĮ „Vilnius veža“ – veiklos sąlygos dėl Savivaldybės sprendimų tapo palankesnės, negu būtų buvusios nesant šių sprendimų.

6.2.3. Skirtingos konkurencijos sąlygos nėra lemtos Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo

(147) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, viešojo administravimo subjektų veiksmai diskriminuojant ir privilegijuojant ūkio subjektus, tuo sudarant skirtingas konkurencijos sąlygas, nelaikomi Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų pažeidimu, jei skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

(148) LVAT konstatavo, kad minėta Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje numatyta sąlyga turi būti aiškinama kaip nurodanti atvejus, kuomet viešojo administravimo subjektas neturi diskrecijos pasirinkti tam tikrą elgesio modelį, o, priimdamas konkretų sprendimą (aktą), paprasčiausiai vykdo iš įstatymo kylantį imperatyvų reikalavimą⁷⁵.

(149) Nagrinėjamu atveju Konkurencijos taryba nenustatė imperatyvių įstatymų nuostatų, įpareigojančių Vilniaus miesto savivaldybę sudaryti skirtingas konkurencijos sąlygas VšĮ „Vilnius veža“ šio ūkio subjekto atžvilgiu priimant palankius sprendimus ir atliekant kitus veiksmus, pagerinančius jo veiklos galimybes keleivių vežimo taksi paslaugų rinkoje, kurioje Savivaldybė turi viešojo administravimo įgaliojimus ir kurioje veikia atitinkamas paslaugas teikiantys kiti ūkio subjektai.

(150) Kelių transporto kodekso 4 straipsnio 3 dalis Savivaldybei nustato pareigą valdyti ir organizuoti keleivių vežimą lengvaisiais automobiliais taksi. Tokia teisės aktų numatyta Savivaldybės kompetencija negali būti aiškinama kaip įpareigojanti nurodytas funkcijas vykdyti Vilniaus miesto savivaldybės pasirinktu būdu – Savivaldybei sudarant savo įsteigtam ūkio subjektui palankesnes ūkinės veiklos sąlygas nei su juo atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams. Savivaldybė, įgyvendindama jai įstatymų ir teisės aktų suteiktas teises taksi paslaugų priežiūros srityje, privalo užtikrinti, kad jos sprendimai ir veiksmai nepažeis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies draudimo priimti sprendimus, kuriais privilegijuojami ar diskriminuojami ūkio subjektai ar jų grupės ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

(151) Atsižvelgiant į tai, nagrinėjamų Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų, susijusių su VšĮ „Vilnius veža“ veikla teikiant taksi paslaugas, vertinimo (nutarimo 6.2.1 dalis), priešingai nei teigė Savivaldybė ar VšĮ „Vilnius veža“, nekeičia ir tai, jog jie buvo priimti laikantis kitų įstatymų ir teisės aktų reikalavimų, pavyzdžiui, susijusių su savivaldybių biudžeto lėšų tvarkymu, savivaldybės turto naudojimu ir valdymu. Aplinkybė, kad atitinkami sprendimai priimti vadovaujantis kitais teisės aktais ir įgyvendinant juose Savivaldybei suteiktas teises, bet ne pareigas elgtis tam tikru būdu, nereiškia, jog jų pagrindu priimti Savivaldybės sprendimai ir kiti veiksmai nepažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimų.

(152) Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte nustatyta, jog savivaldybės priimdamos sprendimus turi vadovautis teisėtumo principu, kuris reiškia, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus. Vadovaujantis teisėtumo principu, Savivaldybė, valdydama ir organizuodama keleivių vežimą taksi, turi vadovautis Konstitucija, kitų įstatymų, įskaitant Konkurencijos įstatymą, reikalavimais.

⁷⁵ LVAT 2012 m. gegužės 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1484/2012, *Trakų rajono savivaldybės administracija ir UAB „Trakų rajono komunalinių įmonių kombinatas“ v Konkurencijos taryba*.

(153) Apibendrinusi šioje nutarimo dalyje pateiktus argumentus, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Savivaldybės sprendimai, susiję su VŠĮ „Vilnius veža“ vykdoma keleivių vežimo taksi ūkine veikla, kuriais VŠĮ „Vilnius veža“ buvo privilegijuota, o kiti vežėjai diskriminuojami taip sukuriant skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje, nebuvo lemti įstatymų reikalavimų vykdymo.

6.3. Dėl kitų Vilniaus miesto savivaldybės ir VŠĮ „Vilnius veža“ argumentų

(154) Vilniaus miesto savivaldybės ir VŠĮ „Vilnius veža“ teigimu, sprendžiant dėl Savivaldybės sprendimų, susijusių su VŠĮ „Vilnius veža“ ūkine veikla, būtina tinkamai įvertinti VŠĮ „Vilnius veža“ steigimo priežastis ir tikslus, taip pat tai, kad viešojo įstaiga yra ne pelno siekiantis juridinis asmuo. Sprendimu steigti VŠĮ „Vilnius veža“ buvo siekiama užtikrinti taksi verslo legalizavimą, kokybiškų paslaugų teikimą, sukurti naujų darbo vietų.

(155) Atsakydama į šiuos argumentus, Konkurencijos taryba primena, kad Konstitucijoje pabrėžiama, jog Lietuvos ūkio pagrindas yra privačios nuosavybės teisė, asmens ūkinės veiklos laisvė ir iniciatyva. Valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei bei saugo sąžiningos konkurencijos laisvę. Konkurencijos esmė yra įmonių varžymasis dėl vartotojų siūlant jiems prekes ar paslaugas palankiausiomis sąlygomis, dėl ko skatinamas efektyvumas, inovacijos, mažėja kainos. Konkurencijos taryba laikosi pozicijos, kad rinkoje pasitaikančias prekių ar paslaugų kokybės trūkumo, kainos neadekvatumo situacijas gali ištaisyti pačios rinkos savireguliacinis mechanizmas. Tuo tarpu, reikiamus įgalinimus išaiškinti rinkos dalyvių padarytus teisės aktų pažeidimus ir už juos taikyti teisės aktuose numatytą atsakomybę viešojo administravimo subjektams suteikia įstatymai ir kiti teisės aktai. Be to, esant poreikiui, viešojo administravimo subjektai, siekdami efektyvaus su konkrečia ūkine veikla susijusių problemų sprendimo, turi teisę tarpusavyje bendradarbiauti. Atitinkamai ūkio subjektų steigimas ir tokiu būdu dalyvavimas rinkoje vykdant ūkinę veiklą yra ne įprastinė, bet išimtinė viešojo administravimo subjekto veikla.

(156) Papildomai Konkurencijos taryba pažymi, kad taksi paslaugų rinka yra konkurencinga. Tai patvirtina Savivaldybės, VŠĮ „Vilnius veža“ ir kitų subjektų pateikti duomenys: keleivių vežimo paslaugas teikia palyginti daug ūkio subjektų (nutarimo (19) ir (104) pastraipos), teikėjai konkuruoja siūlydami įvairias papildomas, kokybiškas paslaugas, pavyzdžiui, nemokamas internetas lengvajame automobilyje taksi⁷⁶. VŠĮ „Vilnius veža“ veikla yra ūkinė veikla, nesusijusi su viešųjų būtinų savivaldybės gyventojams paslaugų teikimu. Šios aplinkybės nesudaro pagrindo teigti, kad VŠĮ „Vilnius veža“ steigimas bei ją privilegijuojantys Savivaldybės sprendimai išsprendė ar galėjo išspręsti, Savivaldybės teigimu, buvusias problemas atitinkamoje taksi paslaugų rinkoje Vilniaus mieste. Konkurencijos tarybos nuomone, jeigu Savivaldybės įvardintos problemos taksi paslaugų rinkoje iš tikrųjų egzistavo, tiek Savivaldybė pati, kaip nagrinėjamą veiklą administruojanti institucija, tiek pasitelkusi kitus viešojo administravimo subjektus privalėjo jas spręsti teisės aktuose numatytomis viešojo administravimo priemonėmis, bet ne įsteigdama ūkio subjektą ir jam sudarydama palankesnes sąlygas veikti atitinkamoje rinkoje.

(157) Taigi, šie Vilniaus miesto savivaldybės ir VŠĮ „Vilnius veža“ paaiškinimai nepaneigia išvados, kad nagrinėjami Savivaldybės sprendimai, kuriais palengvintos VŠĮ „Vilnius veža“ vykdomos taksi paslaugų ūkinės veiklos sąlygos atitinkamoje rinkoje, kurioje Savivaldybė įgyvendina jai pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu, prieštarauja Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

6.4. Išvados dėl Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų, susijusių su VŠĮ Vilnius veža“ prieštaravimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams

(158) Apibendrinama nutarimo 6.1 – 6.3 dalyse pateiktus paaiškinimus ir išvadas, Konkurencijos taryba pripažįsta, kad Vilniaus miesto savivaldybė Sprendimu steigti

⁷⁶ 2014 m. gegužės 29 d. VŠĮ „Vilnius veža“ raštas Nr. A-57 „Dėl Konkurencijos tarybos išvadų“ (bylos 3 tomas, 188 lapas).

VšĮ „Vilnius veža“, VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartimi bei kitais nutarime vertintais sprendimais pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus.

(159) Vilniaus miesto savivaldybė pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi jai, kaip viešojo administravimo subjektui, nustatytą pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, nes priėmė Sprendimą steigti VšĮ „Vilnius veža“ atitinkamoje taksi paslaugų rinkoje, kurioje ji įgyvendina uždavinius, susijusius su šios ūkinės veiklos reguliavimu, ir kurioje veikia kiti, su jos įsteigtu subjektu konkuruojantys, ūkio subjektai. Pačios Savivaldybės dalyvavimas ūkinėje taksi paslaugų veikloje (per VšĮ „Vilnius veža“), kai yra ir kitų atitinkamoje rinkoje veikiančių ūkio subjektų ir Savivaldybė jų atžvilgiu vykdo viešojo administravimo įgaliojimus, lemia Vilniaus miesto savivaldybės ūkinės ir viešojo administravimo veiklos interesų konfliktą, kuris yra nesuderinamas su jos pareiga užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.

(160) Vilniaus miesto savivaldybė pažeidė ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimus, nes priėmė kitus nagrinėtus sprendimus, susijusius su VšĮ „Vilnius veža“ veikla teikiant taksi paslaugas, kuriais šis ūkio subjektas buvo privilegijuojamas, o kiti su šia viešąja įstaiga konkuruojantys ūkio subjektai diskriminuojami, taip sudarius skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje taksi paslaugų Vilniaus mieste rinkoje, ir toks skirtumas nebuvo nulemtas Lietuvos Respublikos įstatymų vykdymo.

7. Dėl įpareigojimų Vilniaus miesto savivaldybei

(161) Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 3 punktą numato, kad Konkurencijos taryba nagrinėja, ar viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai ar kiti sprendimai atitinka šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir, jeigu yra pagrindas, kreipiasi į viešojo administravimo subjektus su reikalavimu pakeisti ar panaikinti teisės aktus ar kitus konkurenciją ribojančius sprendimus.

(162) Kaip nustatyta, Vilniaus miesto savivaldybė Sprendimu steigti VšĮ „Vilnius veža“, VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartimi bei kitais šiame nutarime vertintais sprendimais pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus. Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis, Konkurencijos taryba turi teisę reikalauti Vilniaus miesto savivaldybės pakeisti ar panaikinti konkurenciją ribojančius sprendimus.

(163) Atsakydama į Vilniaus miesto savivaldybės ir VšĮ „Vilnius veža“ argumentus, kad Konkurencijos taryba pagal jai Konkurencijos įstatymo ir kitų įstatymų suteiktą kompetenciją neturi teisės nustatyti įpareigojimo, kuris reikštų juridinio asmens likvidavimą, Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, kad įpareigojimas Savivaldybei nutraukti nustatytus Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimą nebūtinai turi lemti juridinio asmens – VšĮ „Vilnius veža“ – likvidavimą. Nors Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatos nenumato konkretaus įpareigojimo, koku konkrečiu būdu turi būti pašalintas Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas, tačiau šios normos bet kuriuo atveju numato, kad Konkurencijos taryba turi teisę reikalauti, kad toks pažeidimas būtų pašalintas. Koku konkrečiu būdu tai bus padaryta, priklauso nuo konkrečių su pažeidimu susijusių aplinkybių.

(164) Kaip nurodyta nutarimo 6.4 dalyje, Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas siejamas su Vilniaus miesto savivaldybės Sprendimu steigti VšĮ „Vilnius veža“ ir VšĮ „Vilnius veža“ steigimo sutartimi, kurie nulėmė ir kitus Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus pažeidžiančius Savivaldybės sprendimus, susijusius su VšĮ „Vilnius veža“ vykdoma ūkine veikla teikiant taksi paslaugas.

(165) Atsižvelgusi į tai, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas gali būti veiksmingai pašalintas, jeigu Vilniaus miesto savivaldybė nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nedalyvautų VšĮ „Vilnius veža“ ūkinėje veikloje teikiant keleivių vežimo taksi ir su jomis susijusias paslaugas atitinkamoje rinkoje, kurioje ji atlieka ir viešojo administravimo funkcijas. Tai reiškia, kad Savivaldybė gali priimti ar pakeisti sprendimus:

- (a) susijusius su VšĮ „Vilnius veža“ veikla, kad VšĮ „Vilnius veža“ negalėtų teikti keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi ar su jomis susijusių paslaugų Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje; arba
- (b) susijusius su VšĮ „Vilnius veža“ kaip ūkio subjekto, teikiančio taksi paslaugas, kontrolės perdavimo kitiems su Savivaldybe nesusijusiems asmenims; arba
- (c) kuriais būtų pasiektos analogiškos pasekmės, panaikinančios aplinkybės, lemiančias Savivaldybės tuo pačiu metu turimų viešojo administravimo ir ūkinės veiklos interesų konfliktą keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi srityje.

(166) Konkurencijos taryba papildomai pažymi ir tai, kad Vilniaus miesto savivaldybė, kaip VšĮ „Vilnius veža“ steigėja, pastarosios įstaigos atžvilgiu gali priimti įvairaus pobūdžio sprendimus dėl įstaigos veiklos tęstinumo, vykdomos veiklos tikslų ir rūšių. Savivaldybė nėra ribojama pasirinkti, kaip pašalinti nustatytus Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimus ir gali priimti įvairius sprendimus, įskaitant ir sprendimą likviduoti savo įsteigtą ūkio subjektą.

8. Dėl įstatymo pažeidimo procedūros nutraukimo Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų, susijusių su centrinės dispečerinės steigimu, atžvilgiu

(167) Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 3 punkte nurodyta, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu tyrimo metu paaiškėja arba atsiranda šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje nurodytos aplinkybės. Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 6 punktą numato, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jeigu skundžiamas viešojo administravimo subjekto teisės aktas ar sprendimas buvo panaikintas, pakeistas ar nustojo galioti iki pareiškimo išnagrinėjimo Konkurencijos taryboje dienos.

(168) Konkurencijos taryba nagrinėjo Savivaldybės Sprendimo steigti dispečerinę atitiktį Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

(169) Kaip nurodyta nutarimo (80) pastraipoje Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Sprendimas teikti dispečerinės paslaugas buvo pripažintas netekusiu galios.

(170) Atsižvelgusi į tai bei į Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 6 punkto ir 28 straipsnio 3 dalies 3 punkto nuostatas, Konkurencijos taryba pripažįsta, kad yra pagrindas nutraukti šio įstatymo pažeidimo procedūrą Sprendimo steigti dispečerinę atžvilgiu.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 4 straipsniu, 18 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 24 straipsnio 4 dalies 6 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Pripažinti, kad Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2012 m. kovo 21 d. sprendimas Nr. 1-496 „Dėl dalyvavimo steigiant viešąją įstaigą „Vilnius veža“ bei 2012 m. balandžio 2 d. Vilniaus miesto savivaldybės ir UAB „Vilniaus viešasis transportas“ sudaryta sutartis Nr. 14-287 „Viešosios įstaigos „Vilnius veža“ steigimo sutartis“, kiek jie susiję su VšĮ „Vilnius veža“ steigimu, pažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies reikalavimus.

2. Pripažinti, kad Vilniaus miesto savivaldybės toliau nurodyti VšĮ „Vilnius veža“ atžvilgiu priimti sprendimai bendrai pažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimus:

2.1. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2012 m. kovo 21 d. sprendimas Nr. 1-496 „Dėl dalyvavimo steigiant viešąją įstaigą „Vilnius veža“, kiek jis susijęs su steigiamojo įnašo VšĮ „Vilnius veža“ skyrimu ir Savivaldybei nuosavybės teise priklausančių automobilių perdavimu;

2.2. 2012 m. balandžio 2 d. Vilniaus miesto savivaldybės ir UAB „Vilniaus viešasis transportas“ sudaryta sutartis Nr. 14-287 „Viešosios įstaigos „Vilnius veža“ steigimo sutartis“, kiek ji susijusi su steigiamojo įnašo VšĮ „Vilnius veža“ skyrimu;

2.3. 2013 m. gegužės 9 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos ir investicijų departamento ir VšĮ „Vilnius veža“ Dotacijos iš Savivaldybės biudžeto skyrimo sutartis Nr. A-72-780(2.8.2.33-EK8) bei papildomi susitarimai prie šios sutarties;

2.4. 2014 m. vasario 4 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos ir investicijų departamento ir VšĮ „Vilnius veža“ Dotacijos iš savivaldybės biudžeto skyrimo sutartis Nr. A72-206/14(2.8.2.33-EK8);

2.5. 2013 m. gegužės 21 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. 30-1208 „Dėl baldų perdavimo viešajai įstaigai „Vilnius veža“ pagal panaudos sutartį“;

2.6. 2012 m. rugsėjo 14 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius įsakymas Nr. 30-1807 „Dėl leidimo UAB „Vilniaus viešasis transportas“ išnuomoti negyvenamąsias patalpas“;

2.7. 2013 m. kovo 8 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. 30-636 „Dėl leidimo UAB „Vilnius viešasis transportas“ viešosios įstaigos „Vilnius veža“ į patalpų remontą investuotas lėšas įskaityti į patalpų nuomos mokesčių“;

2.8. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Viešųjų pirkimų komisijos veiksmai vykstant VšĮ „Vilnius veža“ viešųjų pirkimų procedūras;

2.9. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos veiksmai neužtikrinant tinkamos VšĮ „Vilnius veža“ keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais veiklos priežiūros;

2.10. 2014 m. vasario 21 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento raštas Nr. A51-16173/14(3.3.10.3-EM4) „Dėl teikiamų lengvųjų automobilių taksi vežėjų paslaugų kokybės tarptautiniame Vilniaus oro uoste“;

2.11. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos veiksmai savivaldybės interneto svetainėje skelbiant informacinius pranešimus apie VšĮ „Vilnius veža“ veiklą.

3. Įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybę ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos, panaikinti ar pakeisti sprendimus, kad būtų pašalinti šio nutarimo rezoliucinės dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti pažeidimai.

4. Įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybę ne vėliau kaip per 14 dienų nuo 3 punkte nurodyto įpareigojimo įvykdymo apie tai informuoti Konkurencijos tarybą, pateikiant įvykdymą patvirtinančius įrodymus.

5. Nutraukti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo procedūrą dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2012 m. kovo 21 d. sprendimo Nr. 1-497 „Dėl pavedimo SĮ „Susisiekimo paslaugos“ teikti taksi dispečerinės paslaugas vežėjams“ atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Skundo padavimas nesustabdo Konkurencijos tarybos nutarimo vykdymo.

Pirmininko pavaduotojas,
pavaduojantis pirmininką

Elonas Šatas